

JÄRVA MAAKOND
PAIDE VALD

PAIDE VALLA ÜLDPLANEERING

Tellija: Paide Vallavalitsus
Koostaja: Aarens Projekt OÜ

PAIDE 2006-2011

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	5
2. Üldplaneeringu koostamise protsessi kirjeldus.....	6
3. Olulisemad andmed valla kohta.....	7
4. Avalikkuse kaasamine.....	8
5. Visioon 2020.....	10
6. Üldised arengu suundumused	11
6.1 Asukoht.....	11
6.2 Tõmbekeskused ja tagamaad.....	11
6.3 Rahvastik.....	11
6.4 Keskkond	12
6.5 Ettevõtlus	12
6.6 Sotsiaalne infrastruktuur	14
6.7 Tehniline infrastruktuur	15
7. Arengu suundumused piirkondade kaupa	16
7.1 Paide piirkond	16
7.2 Anna piirkond	17
7.3 Tarbja piirkond.....	19
7.4 Sargvere piirkond.....	20
8. Ruumilise arengu põhimõtted	21
9. Maakasutus ja funktsionaalne tsoneerimine.....	21
9.1 Olulisemad muudatused maakasutuses	21
10. Maa- ja veealade kasutamise põhimõtted.....	22
10.1 Maa-alade reserveerimine	22
10.2 Maakasutuse määramine	22
10.3 Elamumaad	23
10.4 Tootmis- ja ärimaad	24
10.5 Mäetööstusmaad.....	25
10.6 Maatulundusmaa (põld ja mets)	26
10.7 Kalmistute maa	28
10.8 Valitsuse ja ametiasutuste maa.....	28
10.9 Puhke- ja virgestusmaa ning haljasala ja parkmetsa maa.....	28
10.10 Kaitsehaljastuse maa.....	29
10.11 Riigikaitse maa.....	29
10.12 Transpordimaa	29
11. Infrastruktuur	32
11.1 Vesi ja kanalisatsioon.....	32
11.2 Elekter	32
11.3 Gaas	32
11.4 Kaugküte.....	32
11.5 Maaparandus	32
11.6 Tuleohutusnõuded.....	32
12. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud	35
13. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad.....	36
13.1 Viraksaare	36
13.2 Kriilevälja	36
13.3 Mündi.....	36
13.4 Tarbja.....	36
13.5 Anna.....	37
13.6 Sargvere	37
13.7 Mäeküla.....	37
13.8 Sillaotsa-Mäo	37
14. Loodus- ja muinsuskaitse.....	38
14.1 Kõrvemaa maastikukaitseala.....	38

14.2	Kareda looduskaitseala.....	38
14.3	Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud	39
14.4	Muinsusmälestiste kaitsevööndid.....	40
15.	Vee kaitse.....	41
15.1	Pandivere ja Adavere - Põltsamaa nitraaditundlik ala.....	41
15.2	Kaitsmata põhjaveega alad.....	41
15.3	Allikad ja karstilehtrid.....	42
15.4	Veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad.....	44
15.5	Pärnu jõe hoiuala.....	45
15.6	Lõheliste ja karpkalalaste elupaigana kaitstav veekogu	45
16.	Jäätmemajandus	46
17.	Ruumilise arengu eesmärgid.....	47
18.	Ruumilise arengu tegevussuunad ja tegevused	48

LISAD

Eessõna

Paide valla üldplaneeringu koostamise aluseks on Paide Vallavolikogu 21.05.1998 otsus nr 14.

Üldplaneering on Paide valla jaoks oluline dokument, kuna määrab ära ruumilise arengu ja maakasutuse suunad ning põhimõtted. Üldplaneeringut on vaja seadusandlusest tulenevalt, aga see on ka vallavalitsuse ja volikogu töövahend ning annab huvilistele teavet vallas planeeritud arengute kohta.

Antud dokument on kooskõlas valla arengukavaga, kuid erinevalt arengukavast keskendub peamiselt maakasutuse tingimuste määratlemisele ning sisaldab ka vastavat kardimaterjali. Üldplaneering tugineb valla tulevikuvisionile, olemasolevale arengukavale jt arengudokumentidele ning loob eeldused valla hoidmiseks soovitud arengu teel.

Üldplaneering tähendab eelkõige kokkuleppeid. Selle koostamise käigus püütakse parimad lahendused erinevate huvigruppide probleemidele ja vajadustele. Taolisteks huvigruppideks on teiste hulgas riik, valla elanikud, maaomanikud, ettevõtjad, seltsid jt. Et üldplaneering püsiks ajakohane, tuleb seda teatud aja tagant üle vaadata ja korrigeerida.

Täname kõiki, kes on osalenud üldplaneeringu koostamisel ja andnud sellega oma panuse valla arengusse!

Veljo Tammik

Paide vallavanem

1. Sissejuhatus

Dokumendi „Paide valla üldplaneering“ peamine ülesanne on määratleda valla ruumilised arengusuunad, võttes aluseks olemasolevate ja perspektiivsete ressursside parima kasutusviisi. Valla huvi on maade reserveerimisega luua võimalused valla arenguks, et kindlustada elanikele elu- ja töökohad, teenindus, hea elukeskkond ning ettevõtjatele võimalikult hea ettevõtluskeskkond.

Üldplaneeringuga planeeritakse valla ruumiline ja maakasutuslik areng „üldisel tasemel“ - käesoleva üldplaneeringu tulemusel ei toimu kohest maaüksuste sihtotstarbe muutmist, vaid maa-alad reserveeritakse mingiks kindlaks otstarbeks. Praegust maa-alade sihtotstarvet ja funktsiooni ei muudeta koheselt, maaomanik saab maa-ala praegusel sihtotstarbel ja funktsioonil kasutada seni, kuni ta seda soovib. Kui maad soovib kasutada planeeringus reserveeritud funktsioonil peale maaomaniku keegi teine, siis tuleb tal maa praeguselt maaomanikult ära osta. Reaalne arendus- ja ehitustegevus toimub vallas läbi detailplaneeringute või sihtotstarbe muudatuse maakatastris. Arendustegevus peab arvestama üldplaneeringuga kehtestatud arengusuundade ja tingimustega.

Antud üldplaneering lähtub mitmetest valla, Süda-Järvamaa ning Järvamaa arengudokumentidest (arengukavad, strateegiad, planeeringud). Neist olulisimad on:

- Paide vald. Üldplaneeringu I etapp (1994).
- Paide valla arengukava aastateks 2003-2006 (2003).
- Süda-Järvamaa (Imavere, Kareda, Koigi, Paide, Roosna-Alliku ja Väätsa valla ning Paide linna) ruumilise arengu strateegia (2006).
- Sillaotsa-Mäo osaüldplaneering (2006).

Paide valla üldplaneering koosneb järgnevatest osadest:

- Paide valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine – heaks kiidetud Keskkonnaameti poolt 21.12.2010.
- Paide valla üldplaneeringu seletuskiri (koos kaartidega).

2. Üldplaneeringu koostamise protsessi kirjeldus

Paide valla üldplaneeringu koostamine toimus avaliku protsessina. Vallavalitsuse poolt koordineerisid planeeringuprotsessi maanõunik Ando Pertmann ja keskkonnanõunik Anti Annus. Planeeringuprotsessi peakoordinaator oli Aarens Projekt OÜ. Planeeringu koostamiseks moodustati vallas 3 töörühma: ettevõtlus-majandus, tehniline infrastruktuur ja keskkond ning haridus, kultuur ja sotsiaalteemaatika. Planeeringu eskiislahendused olid kättesaadavad internetis aadressil www.aarens.ee.

Planeeringu koostamise ajakava

- Protsessi tutvustus MTÜ Súdamaa Vabavald üldkoosolekul
- Üldplaneeringu koolitus töörühmade liikmetele - 08.04.2005
- Avalikud planeeringupäevad –
 - 06.06.2005, 25.10.2005 Paides (Paide piirkond),
 - 08.06.2005 Sargveres (Sargvere piirkond),
 - 09.06.2005, 03.11.2005 Tarbjal (Tarbja piirkond),
 - 14.06.2005, 27.10.2005 Annas (Anna piirkond),
 - 06.01.2006, 11.01.2006 Paides (Mäo-Sillaotsa piirkond).
- Tallinn – Tartu maantee Mäo ümbersõidu koosolekud ja avalikud arutelud
- Planeeringut tutvustavad artiklid vallalehes
- Valla elanike küsitlemine planeeringuankeetide abil, ankeetide analüüs – sügis 2005
- Õpilaste küsitlemine tajukaartide abil, kaartide analüüs – sügis 2005
- Planeeringu töörühmade arutelud
- Planeeringu töörühmade strateegiaarutelud
- Súdamaa strateegiaseminarid - 20.05.2005, 05.10.2005, 28.02.2006
- Strateegia tutvustus MTÜ Súdamaa Vabavald üldkoosolekul - 08.02.2006
- Esitlus infopäeval „Tööstuskülade mudelid ja areng Eestis“ 03.11.2005 Paides
- Konsultatsioonid vallaametnike, elanike, ettevõtjate, ametkondade, külade ja ühenduste esindajate jt-ga.
- Konsultatsioon arhitekt Michael Kamenikiga Súdamaa arenguvõimaluste, piirkondade spetsialiseerumise ja detailplaneeringukohustusega alade kavandatava maakasutuse osas.

3. Olulisemad andmed valla kohta

Täpsemad planeeringulahenduste väljatöötamise aluseks olevad algandmed ning analüüs on toodud kaustades „Paide valla üldplaneeringu lähtesituatsioon“ ning „Valik Süda-Järvamaa sotsiaalmajanduslikku statistikat“.

- **Asukoht:** Kesk-Eesti, Järvamaa, Súdamaa (Süda-Järvamaa) koostööpiirkond.
- **Pindala:** 300,4 km² (12,2% Järvamaa (2 459,6 km²) pindalast).
- **Elanike arv** (2010): 1804
- **Asustustihedus:** 6,0 in/km²
- **Halduskeskus** asub Paide linnas

Tabel 1. Asustustihedus (01.01.2010, elanikku/km²)

Paide vald	6,0
Eesti	30,9
Järvamaa	14,7
Eesti vallad	11,1
Järvamaa vallad	10,8

Tabel 2. Elanike arv

	Kokku 1989	Kokku 2010 (01.01)	Muutus 1989-2010 (in)	Muutus 1989-2010 (%)	Mehed 2010 (01.01)	Naised 2010 (01.01)
elanike arv	2008	1804	-204	-10,2	959	845
osatahtsus (%)	100	100			53,1	46,9

Tabel 3. Vanuserühmade osatahtsus rahvastikus (01.01.2010)

	0-14-aastased	15-64-aastased	65-aastased ja vanemad
Arv	217	1463	124
%	15,5	62,4	22,1

Naaberomavalitsused

Järvamaal:

- Paide linn (10,0 km², 9744 el.)
- Albu vald (257,2 km², 1404 el.)
- Roosna-Alliku vald (132,1 km², 1230 el.)
- Kareda vald (91,6 km², 810 el.)
- Koigi vald (204,5 km², 1116 el.)
- Türi vald (598,9 km², 11 164 el.)
- Väätsa vald (195,3 km², 11480 el.)

Harjumaal:

- Kõue vald (295,5 km², 1587 el.)

Olulisemad liiklussuunad:

- Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee
- Pärnu-Rakvere-Sõmeru maantee

4. Avalikkuse kaasamine

Lisaks planeeringu töörühmade liikmetele, vallavalitsuse liikmetele ja ametnikele ning volikogu liikmetele kaasati üldplaneeringu koostamise protsessi ka laiemat avalikkust, et tutvustada kavandatavat ning saada teada võimalikult paljude arvamus ja ettepanekuid.

Avalikud planeeringupäevad

Planeeringu koostamise raames viidi läbi avalikud planeeringupäevad (vt ptk „Üldplaneeringu koostamise protsessi kirjeldus“). Kuna valla territoorium on suur, siis toimusid koosolekud piirkondade kaupa Annas, Paides, Sargveres ja Tarbjal. Planeeringupäevadele kutsuti kuulutuste ja kutsete kaudu valla elanikke, vallavalitsuse ja –volikogu liikmeid, ettevõtjaid ning teisi valla arengust huvitatuid. Planeeringu koostamise eestvedajad tutvustasid koosolekutel planeeringuprotsessi hetkeseisu ja väljatöötatud eskiislahendusi ning vastasid osalejate küsimustele. Osalejad esitasid planeeringulahendusteks tänuväärseid parandus- ja täiendusettepanekuid.

Õpilaste tajukaardid

Üldplaneeringu koostamise käigus uuriti ka kooliõpilaste arvamust Tarbja ja Sargvere külade kohta. Selleks viidi läbi nn tajukaartide uuring, kus mõlema küla koolide õpilased kandsid kontuurkaartidele etteantud legendi järgi oma arvamus kodukohast. Laste ja noorte arvamuste teadasaamine aitab mõista ja teada saada asju nende vaatenurgast. Õpilaste kaasamine planeerimisprotsessi aitab neid kujundada ka kodukoha arengust huvi tundvateks inimesteks, seeläbi tunnevad nad ennast ise rohkem piirkonnaga seotuna.

Õpilased märkisid kaartidele oma koolitee, head jalgratta- või rulluisuteed, põnevad kohad (kuhu hästi ligi ei pääse, aga tahaks), head sportimise ja mängimise kohad, tundmatud kohad, meeldivad kohad (mis peaks ka edaspidi samasuguseks jääma), ohtlikud kohad, looduslikult ilusad kohad, koledad või lihtsalt ebameeldivad kohad. Nende kohtade juurde kirjutasid õpilased ka lühikese selgituse põhjendusega, mis kohaga on tegemist, mis selle juures meeldib/ei meeldi ning mida peaks tegema, et asi paremaks muutuks.

Kaartide analüüsimisel saadi kasulikku infot õpilaste nägemuse kohta kooliasulatest. Ühest küljest näitab laste arvamus kätte kohad, mille funktsioon tuleks säilitada (nt rohelised alad, mida lapsed ja noored peavad ilusaks ning kasutavad sõpradega kokkusaamise eesmärgil) või kohad, mille sihtotstarvet tuleks muuta või vähemalt väljanägemist parandada. Teisest küljest võimaldavad sarnased arvamusel õpilaste vaatenurgast lähtuvalt „kontrollida“ väljatöötatud planeeringulahendusi. Järgnevalt on esitatud tajukaartide lühike analüüs.

Tarbja ja Sargvere kaartide üldilme on pigem positiivne - rohkem on välja toodud positiivseid kohti ja kommentaare. Paljude õpilaste arvamused kattuvad teatud kohtade juures. Põnevad kohad Sargveres on kaardi joonistamises osalenute meelest eeskätt Sargvere mõisa kelder, Põhjaka mõis, saeveski, Tarbjal jõe äärsed kohad. Parimad spordi- ja mängukohad Sargveres on kooli ümbrus (s.h. kooli taga rularada), spordiväljak, Tarbjal mängumaja ja paisjärve äärne. Looduslikult ilusaimad kohad on Sargveres mõisa park, Tarbjal paisjärv, kiigeplats ja kooli/lasteaia ümbrus. Meeldivateks kohtadeks peetakse Sargveres mõisa parki ja mõisa, Mäeküla poodi, Tarbjal kooli/lasteaia ümbrust. Ebameeldiva kohana on Sargveres välja toodud laudakompleksi, Tarbjal peamiselt mahajäetud maja. Mõlema kooli mitmed õpilased peavad ohtlikuks Tallinn – Tartu maanteed. Paljud kaardi joonistamises osalenud Sargvere õpilased soovisid külasse ujulat/ujumisvõimalust ning suuremat kauplust (kaubamaja).

Ankeetküsitlused

Valla arenguküsimuste täpsustamiseks kasutati arengukava koostamise raames läbi viidud ankeetküsitluse tulemusi. Lisaks uuriti planeeringu koostamise käigus täiendavalt elanike, vallavalitsuse ametnike ja volikoguliikmete käest ruumilise arenguga seonduvaid küsimusi. Vastused tõid välja mitmeid küladele ja piirkondadele eripäraseid vajadusi ja probleeme.

Täiendavad külakoosolekud

Lisaks viidi planeeringu koostamise käigus läbi külakoosolekuid, kus saadi elanikelt täiendavat infot läbi SWOT-analüüside (tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud). Taolised külakoosolekud toimusid samuti valla arengukava koostamise raames, üldplaneeringu koostamisel arvestati ka nendega. Tugevused, nõrkused, võimalused ja ohud tõid välja külade spetsiifilisi küsimusi. Paljudes kohtades toodi välja mitmeid infrastruktuuride (s.h. teede) ning keskkonna ja heakorra probleeme.

5. Visioon 2020

2020. aastal on Paide vald oluliselt suurema territooriumi ja rahvaarvuga ning piisava tulubaasiga tugev Kesk-Eesti vald, mille koosseisu kuuluvad praeguse Südamaa Vabavald liikmevallad ja Paide linn. Ettevõtlus on arenenud selle tasemeni, et kohapeal ei piisa tööjõudu ning rahvaarv suureneb sisserände arvelt. Haritav maa on aktiivses kasutuses ning põllumajandusettevõtted on elujõulised.

Kõigis korterelamutes on korteriühistu või muu ühise haldamise vorm, enamik korteritest on erastatud ning kõigile on seatud korterimand, areneb eramuehitus. Alustatud on ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide renoveerimisega. Kogu valla territooriumil on tagatud interneti püsiühendus. Valla teed on rahuldavas või heas seisukorras. Toimib kaasaegne jäätmekogumissüsteem. Kaitsealused pargid ja külad on korrastatud. Metsa majandatakse säästlikult, loodud on mitmed erametsaühistud.

Koolivõrk on optimaalne ja heal tasemel. Suurenenud on kodanikeühenduste roll hariduses, kultuuris, spordis ja noorsootöös. Kultuuri- ja ajaloomälestised on korras. Inimestele on loodud tingimused vaba aja veetmiseks.

Valla elanikele on tagatud toimetulek. Organiseeritud on töötute ümberõpe, on ülevaade vabadest töökohtadest. Toimivad kvalifitseeritud koduhooldusteenus vanuritele ja puuetega inimestele ning sotsiaalkorterite süsteem. Tagatud on kvaliteetne tervishoiuteenus.

2020. aastal on Paide vald oluliselt suurema territooriumi ja rahvaarvuga ning piisava tulubaasiga tugev Kesk-Eesti vald. Ettevõtlus on arenenud selle tasemeni, et kohapeal ei piisa tööjõudu ning rahvaarv suureneb sisserände arvelt. Maa on aktiivses kasutuses. Vallas on puhas, rahulik ja turvaline elukeskkond.

6. Üldised arengu suundumused

6.1 Asukoht

Paide vald paikneb logistiliselt heas kohas, Tallinn–Tartu–Võru–Luhamaa ning Pärnu–Rakvere–Sõmeru maanteede ristumiskohas. Asend riigi keskel võimaldab kõikide teiste regioonide suhteliselt hõlpsat kättesaadavust kaupade transpordil ja teenustega varustamisel. Antud olulised maanteed on ühtlasi ka transpordiühendusteks naaberriikidega. Liiklusohutuse tagamiseks ning kiiremate transpordiühenduste saavutamiseks on tähtis lähitulevikus Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee väljaehitamine neljarealisena.

Paide vald kuulub Paide linnaregiooni. See tagab vallale mitmekesisemad arenguvõimalused kaugemate piirkondade ja ääremaadega võrreldes. Võrreldes ülejäänud 11 Eesti suurema linna lähiümbrusega, on Paide linnaregioon keskmises sotsiaalmajanduslikus olukorras ning keskmise arengupotentsiaaliga. (EURREG 2002).

6.2 Tõmbekeskused ja tagamaad

Valla territoorium jaguneb 28 külaks. Üldplaneeringus eristatakse Paide vallas tõmbekeskuste ja tagamaade alusel tinglikult nelja piirkonda. Valla peamisteks tõmbekeskusteks on Anna, Tarbja ja Sargvere külad ning vallaga piirnev maakonnakeskus Paide linn. Neist on suurim Paide linn, mis on lisaks Paide piirkonna kõrgemat järku tõmbekeskuseks (haridus, kultuur, sport, arstiabi, sotsiaal- ja äriteenused) ka teistele piirkondadele. Teised tõmbekeskused – Tarbja, Sargvere ja Anna on ühtlasi ka Paide valla suurimad külad. Kõigis tõmbekeskustes elab piirkonna teiste küladega võrreldes märkimisväärselt rohkem elanikke. Hinnanguliselt ca 2/3 inimestest töötab oma valla territooriumil asuvates ettevõtetes, põhiliselt Tarbja, Sargvere, Anna, Mündi, Pikaküla ja Mäo külades. Ülejäänud töötavad Paides ja erinevates kohtades üle Eesti.

6.3 Rahvastik

1989. aasta rahvaloenduse andmetel elas Paide vallas 2008 inimest, 2009. aastal 1817 inimest. Antud perioodil vähenes rahvaarv 191 inimese võrra ehk 5,8%, mis on vähem kui Eestis ja Järvamaal keskmiselt. Meeste osatähtsus (53,2%) ületab veidi naiste osatähtsuse (46,8%). Tööjõu järelkasv on vallas hetkel keskpärane - järgmisel kümnendil siseneb tööturule mõnevõrra rohkem inimesi kui sealt vanuse tõttu potentsiaalselt välja langeb. Noorte osatähtsus on kõrgem kui Eestis ja Järvamaal keskmiselt. Tööealiste elanike osatähtsus jääb seevastu Eesti keskmisele alla.

Eestis ja Järvamaal prognoositakse lähematel aastakümnetel rahvaarvu vähenemist. Eesti regionaalarengu strateegia 2005-2015 prognoosib Paide valla piirkonnas suuremat vähenemist rände kui loomuliku iibe tõttu. Samas on kohapeal võimalik rohkem mõjutada just rände tõttu toimuvat elanike arvu muutust.

Elanike püsimise ja kasvu üheks aluseks on sobivate elukohtade valikuvõimalus. Elamuehituse soovitatavad suunad on määratletud läbi täiendava elamumaa reserveerimise. Uued elamumaad on planeeritud eeskätt olemasolevate infrastruktuuridega piirkondadesse ning olemasolevate ja

potentsiaalsete töökohtade suhtelisse lähedusse. Uute korterelamute rajamist antud üldplaneeringus ei kavandata.

6.4 Keskkond

Territoriaal-majandusliku arengu kavandamise peamiseks eesmärgiks peab olema inimeste elukeskkonna kvaliteedi tõstmine koos looduskeskkonna tasakaalu säilitamisega. Selleks tuleb järgida säästva arengu põhimõtteid. Eesti Vabariigi põhiseaduse järgi on igaüks kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hoiduma sellele kahju tekitamisest. Looduskeskkond on ressurss, mida tuleb kasutada läbimõeldult ja säästvalt. Looduskeskkonna halvenemisel halveneb ka elukeskkond koos töö- ja puhketingimustega. Seetõttu peab valla üldplaneering aitama kaasa keskkonnaseisundi parandamisele.

Eriti oluline on inimtegevuse vastavus kehtestatud reeglitega kaitsealade ja kaitstavate üksikobjektide puhul.

Foto 1 Otiku elamu

6.5 Ettevõtlus

Põllu- ja metsamajandus

Väärtuslikke põllumaid leidub kogu Paide vallas. Kõige suuremad väärtuslike põllumaade massiivid paiknevad Sargvere piirkonnas. Suurem osa valla põllumaid on ühistute ja talupidajate poolt aktiivses kasutuses. Põllumaa kui ressursi konkreetne suurus seab piiri ka agraarsektori võimalikule ekstensiivsele arengule. Arvesse võttes piirkonna põllumaade kõrget boniteeti (50 Hp) ning sellest tulenevaid eeldusi põllumajandustootmise säilimiseks, tuleb seda kasutada võimalikult sihtotstarbe kohaselt. Metsade säilitamisel on keskkonnaaspekti kõrval oluline tähtsus ka turismi, puhkemajanduse ning metsa- ja puiduettevõtluse tooraine seisukohast.

Tööstus ja teenindus

Maanteeäärne teenindus on suunatud suurel määral möödasõitjatele ja turistidele. Mäosse kavandatav ettevõtlusinkubaatori loomine avaldab positiivset mõju laiemalt nii Paide valla kui Südamaa ja Järvamaa ettevõtluskliimale, julgustades alustama ja arendama oma ettevõtlust. Mäosse kavandatava bussiterminali juurde tekiks perspektiivis mitmekesine teenindus ning külastuskeskus turistidele.

Tööstuse ja teeninduse soovitatavad suunad on määratletud läbi täiendavate tootmis- ja ärimaade reserveerimise. Tootmisettevõtete arenguks piisab suuremal osal juhtudest olemasolevatest kasutusest väljajäänud territooriumitest ja ehitistest. Oluliseks on peetud teatud valikuvõimaluse säilitamist üksteisega sobivate funktsioonide osas kohtades, kus puudub selge eelistus või otstarbekad on mõlemad reserveeritavad funktsioonid. Sellisteks „segafunktsioonidega aladeks“ on näiteks tootmise- ja ärimaad. Paide vallas on suurima potentsiaaliga tööstus- ja teenindusalaad Mäo-Sillaotsa ning Sargvere-Mäeküla piirkonnad. Ühtlase piirkondliku arengu tagamiseks tuleb ettevõtluseks sobilikele maadele ja infrastruktuuridele tähelepanu pöörata ka teistes külates. Eeskätt töökohtade ja teenuste seisukohalt on vallale oluline ka Paide linnas toimuva ettevõtluse areng.

Puhkemajandus ja turism

Valla puhke- ja turismivõrgustiku moodustavad olemasolevad ning perspektiivsed puhke- ja virgestusmaad, haljasala ja parkmetsa maad, turismiteenindusega seotud ärimaad, miljööväärtuslikud (looduslikku ja kultuuriväärtust omavad) alad, matkarajad, kergliiklusteed jm seonduvad alad ning objektid. Paide valla, Südamaa ja Järvamaa piires seovad Tallinn – Tartu, Pärnu – Rakvere, Mäeküla – Koeru, Anna - Müüsleri maanteekoridorid omavahel puhke- ja turismiseisukohalt olulised objektid ja maa-alad, neid toetavad teenused ning infrastruktuuri. Olulisemad vaatamisväärsused Paide vallas on toodud peatükis „Arengu suundumused piirkondade kaupa“.

Enim potentsiaali loodusturismi arendamiseks on Anna piirkonnas. Vaheldusrikas ja puutumatu loodus valla põhjaosas Matsimäe/Kõrvemaa sobib matkamiseks ning teisteks aktiivseteks tegevusteks looduses. Piirkonna loodus köidab turiste oma metsade, soode ja rabadega. Metsade rohkus (eriti valla loodeosas) annab võimalused jahiturismi arendamiseks. Marjametsad ja –rabad hõlmavad valla territooriumist suure osa.

Kultuuri- ja ajaloo seonduvaid huviväärsusi leidub mitmel pool vallas, seda eeskätt mõisate ja Anna kiriku baasil. Turismi ja puhkevõimaluste arendamiseks on oluline erinevate osapoolte koostöö nii valla sees, kui Südamaa ja Järvamaa piires.

Piirkonna ühishuvi on ka kahel suurel riigimaanteel liiklejate huvi äratamine piirkonna vastu – oluline on püüda läbisõitjaid ahvatleda kohalikke teenuseid tarbima. Väga vajalik on visuaalne atraktiivsus ja info maanteede ääres sümbolite/märkide ja viitade näol, mis teadvustavad möödasõitjatele piirkonnas pakutavaid võimalusi.

6.6 Sotsiaalne infrastruktuur

Olemasolevad sotsiaalse infrastruktuuri objektid:

- Lasteaiad: Sargvere, Tarbja
- Algkool: Sargvere, Tarbja
- Rahvamajad/kultuuri(seltsi)majad: Sargvere, Anna, Tarbja
- Raamatukogud: Sargvere, Anna, Tarbja
- Kirik: Anna
- Spordisaalid: Tarbja, Sargvere
- Spordiväljakud ja –platsid: Anna, Tarbja, Sargvere, Valgma, Mäo, Nurmsi, Mäeküla
- Külaplatsid: Anna, Valgma, Mäo, Nurmsi ja Mäeküla
- Laste mänguväljakud: Tarbja, Sargvere

Lisaks kasutab suur osa valla elanikest Paide linna sotsiaalseid infrastruktuure ja pakutavaid teenuseid.

Foto 2 Sargvere koolimaja

Lähema 10 aasta jooksul peab Paide vald tegutsema pigem elanike arvu hoidmise nimel, rahvaarvu märkimisväärne suurenemine sel perioodil on vähetõenäoline. Seetõttu ei ole praegu otstarbekas ette näha juba olemasolevale sotsiaalsele infrastruktuurile lisaks olulisel määral täiendava rajamist. Olemasolev sotsiaalne infrastruktuur võimaldab suures osas kasutamist ka

senisest suurema arvu inimeste korral, kuna viimase 15 aasta jooksul on elanike arv Paide vallas ja linnas vähenenud.

Paide valla üldplaneeringut täpsustab sotsiaalse infrastruktuuri suundade osas Järva maakonnaplaneeringu sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneering.

6.7 Tehniline infrastruktuur

Antud üldplaneeringuga muudetakse vallas väljakujunenud kommunikatsioonide põhistruktuuri mitmete objektide osas, mis mõjutab oluliselt valla ja piirkonna arengut. Kõige märkimisväärsem on muutus Tallinn – Tartu – Luhamaa uue maanteetrassi osas. Trassi asukoht muutub kõige enam valla põhjaosas - Korba külast põhjapoolsele, aga ka Mäo ja Mäeküla piirkondades. Süda-Järvamaa ruumilise arengu strateegias on toodud järgnevad prioriteetsed objektid on olulised ka Paide valla jaoks:

- **Tallinn - Tartu – Võru- Luhamaa maantee.** Neljarealise maantee väljaehitamine ühe riikliku infrastruktuuri prioriteedina parandaks piirkonnas eeskätt liiklusohutust ning soodustaks ettevõtluse arengut ja kohalike elanike võimalusi Südamaal elades ka Tallinna piirkonnas tööl käia.
- **Gaasitrass Paidest - Mäoni.** Gaasitrassi rajamine on toodud küll üleriigilises ja maakonna planeeringus, kuid selle elluviimine sõltub suurel määral ettevõtluse arengust piirkonnas.
- **Planeeritavad maakondlikud jalgratta- ja jalgteed:**
 - Mäo tee – Tallinn-Tartu mnt (Ristiküla-Mäo-Aniküla lõik)
 - Tallinn – Tartu mnt (Mäeküla-Nurmsi lõik)
 - Paide – Nahkmetsa mnt (Paide ringtee-Viraksaare lõik)
 - Paide Mäeküla mnt (Mündi sild -Mündi lõik)
 - Tallinn – Tartu mnt (Aniküla -Mäeküla lõik)
 - Tallinn – Tartu mnt (Nurmsi -Koigi-Paia risti lõik)
 - Mäeküla – Koeru mnt (Mäeküla – Sargvere lõik)
 - Sillaotsa – Tarbja mnt (Sillaotsa – Tarbja lõik)
 - Tarbja – Eivere – Korba mnt (Tarbja – Mäo)

7. Arengu suundumused piirkondade kaupa

7.1 Paide piirkond

Asukoht

Piirkonda kuuluvad Kirila, Kriilevälja, Mäo, Mündi, Präama, Seinapalu, Sillaotsa, Veskiaru ja Viraksaare küla. Antud külad asuvad valla kesk- ja lõunaosas, ümbritsedes Paide linna poolkaarena põhja-, ida- ja lõunasuunal. Piirkond asub logistiliselt atraktiivses asukohas, Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa ning Pärnu – Rakvere - Sõmeru maanteed ristumiskohas. Nimetatud maanteed ühendavad Eesti põhjaosa lõuna- ja kaguosaga ning edelaosa kirdeosaga. Suur osa elanikest paikneb nimetatud maanteedest siiski mõned kilomeetrid eemal. Peamiselt Paidest kirdesse ning eriti lõunasse jäävates küldes asuvad suhteliselt ulatuslikud põllualad (s.h. väärtuslikud põllumaad). Detailplaneeringukohustusega alad piirkonnas asuvad Kriilevälja, Mündi, Viraksaare, Mäo ja Sillaotsa küldes.

Olulisematest vaatamisväärsustest asuvad piirkonnas Liivamäe Piirikivi, Liivi sõja mälestusmärk, mälestusmärk hukkunud politseinikele, Mäo mõis, Mündi mõis, Mündi paemurd ja vana paemurd, endise Paide KEK-i haldus-tootmiskompleks Mäos, Präama rabasaar, Präama põõsaskask, Viraksaare sootee.

Vaatamisväärsused vajavad teavitamist viitade ja teabetahvlitega.

Foto 3 Elamu Präamas

Tõmbekeskus, teenused, ettevõtlus

Piirkonna peamine tõmbekeskus on Paide linn. Siin asuvad Paide Vallavalitsus, teatud riigiasutuste esindused, gümnaasiumid, kutsehariduskeskus, lasteaiad, kultuurimaja, raamatukogu, kirik, avalik internetipunkt, postkontor, päevakeskus, haigla, perearstid, apteegid, spordisaalid, staadionid, palliväljakud, toidu- ja tööstuskauplused, söögikohad ning teised teenindusobjektid ja -asutused. Ka Paidet ümbritseval piirkonnal on teeninduse arenguks oluline potentsiaal. Omaette tõmbekeskusena võib käsitleda Mäod – paljud antud piirkonna ja ülejäänud valla elanikud käivad seal tööl ning tarbivad teatud teenuseid. Arenevas Viraksaare külas on tekkimas vajadus teatud esmase teeninduse kättesaamiseks kohapeal, osaliselt on seda võimalik teha vana elektriijaama hoone baasil.

Paide vallas tööstuse arendamiseks suurimad arengueeldused on antud piirkonnas. Mäos toimiv ettevõtlus on üks valla ja Järvamaa majanduse arengu peamisi mootoreid. Aktiivne tootmistegevus toimub käesoleval momendil Mäo keskuses, kunagise Paide KEKi kompleksi territooriumil. Sillaotsalt on hetkel tööstuslik tootmine taandunud. Siiski on märgata arendajate huvi kasvu piirkonna vastu ning lähiaastatel peaks taas kasutusele võetama nii Sillaotsa tööstusala kui rajatama uus Põhja-Mäo tööstusala Pärnu-Rakvere maanteest põhja poole. Põhja-Mäo tööstusala on tekkimas seni põllumaadena kasutusel olnud maadele. Kuna Põhja-Mäo piirkonnas puuduvad jaotatud kommunikatsioonivõrgud, tuleb arendajal need rajada. Tööstuse poolest on lisaks oluline ka Mündi küla. Prääma turbakaevanduses kaevandatakse turvast.

Turism ettevõtlusharuna piirkonnas praegu praktiliselt ei toimi (maantee ääres paiknevad läbisõitjatele orienteeritud teenindusasutusi saab vaid kaudselt turismiga seostada). Mäo mõisa väljaarendamisel võiks turismiteenuste pakkumise seisukohalt olla potentsiaali. Puhkeseisukohast on piirkonna elanikele olulise tähtsuse ja potentsiaaliga linna ümbritsev roheline võõnd ning Paide tehisejärv.

Perspektiivsed elamumaad on planeeritud Mäos, Kriileväljal, Viraksaares.

Maakasutus Sillaotsa-Mäo alal muutub intensiivsemaks, seda nii uue teedevõrgu kui tootmis-, äri-, elamu- jt perspektiivsete maade tõttu. Arvestades, et piirkond paikneb linnalähisel alal ja suurte riigimaanteede ristumiskohas, võib seda käsitleda mõneti paratamatusena. Sillaotsa ja Mäo külade planeerimisaspektid on täpsemalt toodud Sillaotsa-Mäo osaüldplaneeringus.

7.2 Anna piirkond

Asukoht

Anna piirkond asub Paide valla põhjaosas. Piirkonda kuuluvad Anna, Korba, Mustla, Mustla-Nõmme, Nurme, Ojaküla, Otiku, Sõmeru, Puiatu, Purdi ja Võõbu küla. Inimasustus paikneb peamiselt mõlemal pool Tallinn – Tartu – Võru – Luhamaa maanteed 2-3 km laiuselt. Nendel aladel asuvad ka põllumaad (s.h. väärtuslikud põllumaad), millest suurem osa on sihtotstarbelises kasutuses. Asustust ümbritsevad ulatuslikud Kõrvemaa maastikud, metsa-, soo- ja rabamassiivid. Detailplaneeringukohustusega ala piirkonnas on Anna külas.

Tõmbekeskus, teenused, ettevõtlus

Piirkonna peamine tõmbekeskus on Anna (asub Paide keskusest ca 13 km kaugusel). Siin asuvad Anna Vaba Aja Maja, mis täidab kohaliku kultuurikeskuse, raamatukogu ja avaliku

internetipunkti funktsiooni, Anna kirik (EELK Anna Kogudus), päevakeskus, avalik noortekeskus, postkontor, toidukauplus, tankla. Annas puuduvad kool, lasteaed, staadion, spordisaal. Elanikud tarvivad antud teenuseid peamiselt Tarbjal, Paides ning Harjumaal. Perearsti teenuseid kasutatakse eeskätt Paide linnas ja Harjumaal.

Valla põhjapoolseimate külade Mustla, Mustla-Nõmme ja Võõbu piirkonda võib käsitleda omaette piirkonnana, kuna siinsete elanike igapäevased liikumised on paiknemise tõttu teistest piirkondadest rohkem seotud Harjumaaga.

Kõue ja Paide valla ruumilise liikumise analüüs (2001) näitas, et Anna piirkonna elanikud käivad erinevatel põhjustel peamiselt Ardus, Annas, Paides ja Tallinnas. Rajatav Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa maanteetrass hakkab kulgema eemal senisest teetrassist. See muudab ka piirkonna elanike ja ettevõtete seniseid liikumisvõimalusi. Piirkonna jaoks on oluline, et uue maantee valmimise järel säiliks ühendus Võõbu ning Purdi ristmiku kaudu. Kohalikud elanikud hakkaksid kasutama ka vana maanteed, põhiliselt jõudmaks Annasse või Ardusse.

Foto 4 Tankla Annas

Annas on olemasolevale ärimaale lisaks planeeritud perspektiivne ärimaa. Kuna piirkonna üks perspektiivne suunitlus on turism ja puhkemajandus, siis tuleks Annas arendada võimalikult väikse müra ja õhusaastega tootmist. Perspektiivsed elamualad on planeeritud Annas.

Loodusturismi arendamise seisukohast on see kõige suurema potentsiaaliga piirkond Paide vallas. Antud piirkonna perspektiivne areng põhineb põllumajanduse kõrval suurel määral turismiga seotud tegevustel. Matsimäe on üks perspektiivsemaid piirkonna puhkealasid Paide valla elanikele ning piirkonna külalistele. Oluline turismitegevus on tekkinud Puiatu Vana-Veskil. Suure perspektiiviga turismikoht on tekkimas Purdi mõisakompleksi taastamisel.

7.3 Tarbja piirkond

Asukoht

Tarbja piirkond paikneb Paide valla keskosas. Piirkonda kuuluvad Eivere, Tarbja, Pikaküla. Inimasustus paikneb peamiselt Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa maanteest läänepool. Nendel aladel asuvad ka aktiivselt kasutatavad põllumaad (s.h. väärtuslikud põllumaad). Inimasustusest lääne ja loode pool asuvad ulatuslikud soo- ja metsaalad. Detailplaneeringu kohustusega ala piirkonnas on Tarbja külas.

Foto 5 Tarbja võimla-kodanikukeskus

Tõmbekeskus, teenused, ettevõtlus

Piirkonna peamine tõmbekeskus on Tarbja (asub Paide keskusest ca 5 km kaugusel), kus asuvad lasteaed-alkkool, raamatukogu, võimla-kodanikukeskus, raamatukogu, avalik internetipunkt, avalik noortekeskus, tankla. Eiveres asub paekivikarjäär. Piirkonnale suhteliselt lähedal asub Paide linn, kus tarbitakse mitmesuguseid teenuseid. Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa maantee ääres Kükital pakutavad teenused on suunatud peamiselt möödasõitjate teenindamisele.

Turism ettevõtlusharuna piirkonnas praegu praktiliselt ei toimi, v.a. Kükita maanteetrassi äärne teenindus (mida saab turismiga kaudselt seostada). Oluline turismikoht on Eivere mõis. Puhkemajandusega seotud eeskätt hooajaliste teenuste potentsiaal on Tarbja paisjärve ümbruses. Tarbjale on planeeritud perspektiivsed tootmis-, äri- ja elamumaa.

7.4 Sargvere piirkond

Asukoht

Sargvere piirkond asetseb Paide valla kaguosas peamiselt Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa ja Mäeküla – Koeru - Kapu maantee lähialadel. Piirkonda kuuluvad Mäeküla, Nurmsi, Sargvere, Suurpalu, Valgma küla. Nendel aladel asuvad ka valla suurimad põllumassiivid (s.h. ulatuslikud väärtuslikud põllumaad), mis on aktiivses kasutuses. Detailplaneeringukohustusega ala piirkonnas on Sargvere ja Mäeküla küla.

Tõmbekeskus, teenused, ettevõtlus

Piirkonna peamine tõmbekeskus on Sargvere (asub Paide keskusest ca 13 km kaugusel). Sargvere küla on suhteliselt hästi varustatud ühiskondlike ja äriteeninduse ettevõtetega, mis annab head eeldused küla ja piirkonna edasiseks arenguks. Sargveres asuvad lasteaed, põhikool, seltsimaja, raamatukogu, avalik internetipunkt, avalik noortekeskus, spordisaal, palliväljak, postkontor, toidukauplus. Sargvere mõis on kavas välja arendada vabahariduskeskuseks. Piirkonnale suhteliselt lähedal asub Paide linn, kus tarbitakse mitmesuguseid teenuseid.

Foto 6 Eramud Sargveres

Sargvere külasse on planeeritud perspektiivsed äri- ja tootmismaad. Mäeküla jääb ka tulevikus teenindama Tallinn – Tartu – Võru - Luhamaa maanteel sõitjaid. Sargvere külla on planeeritud perspektiivsed elamumaad.

Sargvere piirkonna peamine turismipotentsiaal on seotud kultuuri ja ajalooga, seda eeskätt Sargvere ja Põhjaka mõisate baasil. Renoveeritavas Sargvere mõisas korraldatakse turistidele mitmekesiseid kultuuriga seotud tegevusi. Loodava vabahariduskeskuse kontseptsioon peaks haakuma mõisa turismiarengu nägemusega. Nurmsi lennuväli on kasutusele võetud harrastuslendurite ja langevarjuhüppajate jaoks.

8. Ruumilise arengu põhimõtted

Paide valla üldplaneeringu koostamise käigus on püütud leida siinsetele maa-aladele otstarbekaimad kasutusviisid. Üldplaneeringuga ei muudeta oluliselt väljakujunenud ajaloolist asustumustrit hajaasustuses, v.a mõnede uute elamu- ja tootmismaade määratlemine.

Üldised Paide valda puudutavad ruumilise arengu põhimõtted on toodud dokumendis „Süda-Järvamaa (Imavere, Kareda, Koigi, Paide, Roosna-Alliku ja Väätsa valla ning Paide linna) ruumilise arengu strateegia“ peatükis 7. Arengu- ja planeerimispõhimõtted.

9. Maakasutus ja funktsionaalne tsoneerimine

9.1 Olulisemad muudatused maakasutuses

Paide valda iseloomustavad mitmed nõukogudeaegsete ühismajandite keskused, mis tänapäeval on saanud uue struktuuri ja toimimise põhimõtted. Põhjusteks on agraarsektoris vähenenud tööjõu vajadus.

Elamumajanduses on suureks probleemiks korterelamud ja nende varustamine kommunikatsioonidega. Endistest keskustest on keskküttevõrk alles ainult Tarbjal. Tühjalt seisvaid maju on Anna külas. Üldplaneeringuga määratakse uusi elamualasid valdavalt keskasulatesse ja nende ümbrusesse. Suuremad pereelamute maa-alad on: Tarbjal, Kriileväljal, Viraksaares, Mäos ja Sargveres. Viraksaare on suvilate piirkond, mis muutub järk-järgult aastaringseks elamispiirkonnaks. Viraksaare, Kriilevälja ja Tarbja kasutavad väga suures ulatuses Paide linna infrastruktuuri. Need piirkonnad on ka suurema potentsiaaliga uute elamute rajamisel. Hetkel on uuselamute ehitusintensiivsus väga madal, kuid on märgata teatud turu elavnemist. Uute elamupiirkondade planeerimisel on arvestatud võimalusega liituda olemasolevate või lähitulevikus rajatavate kommunikatsioonidega.

Elamuehituse otstarbel maade reserveerimisel on arvestatud piirkonnas väljakujunenud asustusstruktuuri, samuti eraisikute suurenenud huvi konkreetsete piirkondade vastu. Arvestatud on ka olemasolevate elamupiirkondadega, töökohtade ja teenindusasutuste paiknemisega ning võimalike arengutega tulevikus.

Teatud lagunenenud hooned ja varemed (eriti nõukogudeaegsed), mida ei ole võimalik enam taastada või mille taastamine läheks uue elamu rajamisest kulukamaks tuleks perspektiivis piirkonna välisilme parandamiseks lammutada ning antud aladele leida uus kasutusviis.

Väga suuri muudatusi maakasutuses toob kaasa Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee välja ehitamine neljarealisena. Uusi kahetasandilisi ristmike rajatakse esialgse Maanteeameti kava järgi Paide valda kuus, ülejäänud siseliiklus lahendatakse kogujateedega. Antud muudatused muudavad maantee ääres olevate kohalike külaelanike liikumisvõimalused keerukamaks, samas paraneb liiklusohutus. Uute teede planeerimise ja ehitamisega lahendatakse kogujateede võrgustik kohaliku liikluse tarbeks.

Tähtis on ka kergliiklusteede võrgustiku planeerimine ja maade reserveerimine ning avalike teede määratlemine.

Tootmis- ja ärialad on planeeritud peamiselt Paide linna ümbrusesse olemasolevate tootmis- ja äripiirkondade laiendusena. Tootmise ja äri funktsioonid on tänapäeval sageli omavahel seotud. Seetõttu reserveeritakse üldplaneeringus suur osa tootmis- ja ärimaid segafunktsiooniga, mis tagab ettevõtluse arenguks ka suuremad valikuvõimalused.

Külaliikumise aktiveerimisega seoses on suurematesse küladesse ettenähtud külaplatsid ja seltsimajade maa-alad.

10. Maa- ja veealade kasutamise põhimõtted

Käesolevas peatükis määratakse Paide valla perspektiivne maakasutus planeeringu- perioodiks. Maakasutuse määramine tähendab seda, milliseks saab tulevikus antud maatüki kasutamiststarvet muuta. Hetkel kehtivat maakasutust saab ka edaspidi samal otstarbel kasutada. Olemasoleva maakasutuse muutmise soov peab tulema maaomaniku poolt.

10.1 Maa-alade reserveerimine

Maa reserveerimise all mõistetakse seda, et planeeringuga on maa-ala reserveeritud muuks maakasutamise eesmärgiks, kui seda võib olla praegune maakasutamise sihtotstarve. See aga ei tähenda selle maa-ala terviklikku ega automaatset teise eesmärgiga kasutuselevõttu, vaid et antud ala oleks võimalik tulevikus, sellekohase vajaduse ja soovi tekkimisel, reserveeritud otstarbel kasutada (planeeringu järgimine on kohustuslik arendustegevuse korral, näiteks maade reserveerimine elamualaks või mõnel teisel eesmärgil). Mingiks otstarbeks reserveeritud alal saab maaomanik maad edasi kasutada selle praegusel sihtotstarbel seni, kuni ta seda soovib. Planeeringus reserveeritud uue maakasutuse sihtotstarbe kasutusele võtmiseks tuleb maaomanikul koostada detailplaneering või muuta sihtotsarve muul seaduses ettenähtud võimalusel. Kuna antud planeering on koostatud omandist sõltumatult, siis tuleb edasine arendustegevus omanikuga kooskõlastada.

10.2 Maakasutuse määramine

Põhisihtotstarbe all mõistetakse ala põhimõttelist kasutusviisi, s.t kogu tegevus sellel alal on allutatud põhisihtotstarbest tulenevale eesmärgile. Nt. elamuala tähendab sellist ala, mille peamiseks maakasutuse viisiks on elamumaa ja sellega seonduvad kõrvalkasutusviisid nagu äri, liiklus, haljastus jne. Tootmisalal on peamiseks maakasutusviisiks tootmismaa ja sellega seonduvad kõrvalkasutusviisid nagu äri, transport jne. Põhisihtotstarve hõlmab ka olemasolevat maakasutust, seega tagab järjepidevuse.

10.3 Elamumaad

Lähtudes Süda-Järvamaa ruumilise arengu strateegiast on elamumaade reserveerimisel arvestatud järgmiste põhimõtetega:

- ✓ Elamuehituse otstarbel maade reserveerimisel on arvestatud piirkonnas väljakujunenud asustusstruktuuri, samuti eraisikute suurenenud huvi konkreetsete piirkondade vastu. Arvestatud on ka olemasolevate elamupiirkondadega, töökohtade ja teenindusasutuste paiknemisega ning võimalike arengutega tulevikus.
- ✓ Südamaa valdade üldplaneeringutega säilivad olemasolevad elamumaad. Vaid mõningad amortiseerunud korruselamud, mida ei ole võimalik enam taastada või mille taastamine läheks uue elamu rajamisest kulukamaks tuleks perspektiivis piirkonna välisilme parandamiseks lammutada. Seni valdavalt hooajalise kasutusega suvilapiirkond Viraksaare areneb perspektiivis aastaringselt kasutatavaks elamualaks.
- ✓ Uute elamute kavandamisel tuleb ette näha võimalus nende varustamiseks vee- ja kanalisatsioonivõrgu ning ühendusteedega. Arvestada tuleb ka ühistranspordi kättesaadavust ja arengut. Samuti määratleda, kas elamu liitub kaugküttepiirkonnaga või mitte.

Kõik olemasolevad elamumaad säilitatakse. Uued perspektiivsed elamumaad on planeeritud järgmistesse piirkondadesse:

- ✓ Tarbja küla
- ✓ Mäo küla
- ✓ Kriilevälja küla
- ✓ Viraksaare küla
- ✓ Sargvere küla
- ✓ Anna küla
- ✓ Mündi küla

Tingimused detailplaneeringute koostamiseks

- ✓ Elamumaal on lubatud kõrvalfunktsioon hoone põrandapinnast kuni 40%. Kõrvalfunktsioonina on soovituslik kas ärimaa või sotsiaalmaa - tingimusel, kui see ei too kaasa liigset müra, lõhna, tolmu, vibratsiooni, samuti ei tohi autoliiklus oluliselt suurene da kõrvalfunktsiooni tulemusena ning parkimine lahendada omal krundil.
- ✓ Hoonete projekteerimisel ja ehitamisel peaks eelistama naturaalseid materjale (puit, kivi, betoon, metall, katusekivi, valtsplekk katus).
- ✓ Maakasutuse sihtotstarve on väikeelamumaa (EE) või korruselamumaa (EK).
- ✓ Väikeelamute krundi minimaalne soovituslik suurus on 1500 m² ja täisehituse protsent maksimaalselt 30.
- ✓ Elamu korruselisus 1-3.
- ✓ Parkimisvajadus tuleb lahendada krundil.
- ✓ Planeeringu kohustusega alast väljaspool on soovituslikult väikseim moodustatav elamukrunt 3000m².

10.4 Tootmis- ja ärimaad

Tootismaad on tootva ja ümbertöötleva tootmisega seotud hoonete, neid ümbritsevate abihoonete ja rajatiste maad ning ladude maad. Tootismaade puhul eristatakse olulist mõju omavaid tootmismaid – sellise tootmisega kaasnev mõju ulatub kaugemale krundi piiridest. Tootmise ja äri funktsioonid on tänapäeval sageli omavahel seotud. Seetõttu reserveeritakse Südamaa üldplaneeringutes suur osa tootmis- ja ärimaid segafunktsiooniga, mis tagab ettevõtluse arenguks ka suuremad valikuvõimalused.

Joogivee kvaliteedi tagamiseks tuleb kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjavee alale näha ette keskkonnasõbralik tootmine ja ühisveevärgi ja kanalisatsiooni rajamine. Tööstusettevõtte rajamisel elamuala kõrvale tuleb arvestada seadustest tulenevate nõuetega selliselt, et elamuala ja tööstusala vahele jääb puhverala, mis on soovitatav haljastada igihaljaste puude ja põõsastega kaitsmaks elamuala tootmisest tingitud müra ja õhusaaste eest. Planeeritavate tööstusettevõtete ekvivalentse mürataseme arvsuurused peavad vastama uute planeeritavate tööstusettevõtete taotlustasemele.

Lähtudes Süda-Järvamaa ruumilise arengu strateegiast on tootmis- ja ärimaade reserveerimisel arvestatud järgmiste põhimõtetega:

- ✓ Tootmis- ja ärimaid on tarvis reserveerida töökohtade mitmekesisuse suurendamiseks ning teenuste pakkumiseks.
- ✓ Olulist mõju omavad tootismaad tuleb planeerida otsestest elamu- ja puhkealadest eemale või eraldada need roheline vööndiga (kõrghaljastusega).
- ✓ Teeninduse planeerimisel tuleb arvestada elanikele ja/või läbisõitjatele ja turistidele võimalikult head kättesaadavust nii maanteed kui kergliiklusteede kaudu.
- ✓ Paide valla üldplaneeringuga säilivad olemasolevad tootmis- ja ärimaad.

Perspektiivsed tootmis- ja ärimaad on planeeritud järgmistesse piirkondadesse:

- ✓ Mäo-Sillaotsa,
- ✓ Sargvere küla,
- ✓ Tarbja küla,
- ✓ Mäeküla küla,

Ainult ärimaad on planeeritud:

- ✓ Tarbja asula keskses,
- ✓ Mäos,
- ✓ Anna külas,
- ✓ Kriilevälja küla (turism).

Tingimused detailplaneeringute koostamiseks

- ✓ Maakasutuse sihtotstarve on tootmishoonete maa ja kõrvalfunktsioonina ärimaa, täpne funktsioon täpsustub detailplaneeringuga.
- ✓ Paiksete saasteallikate puhul arvestada võimalusel sanitaarkaitsetsoon selliselt, et see jääks krundisiseseks ning selle laiust arvestada alates ehitusjoonest. Väljapoole krundi piire ulatava sanitaarkaitsetsooni puhul tuleks arvestada KSH aruande peatükis 5.2 toodud tingimusi.
- ✓ Tootmisettevõtte planeerimisel arvestada Paide linna veehaarde kaitsetsooniga ja Pandivere nitraaditundliku ala ning muude piirangutega.

- ✓ Tootmisettevõtte territooriumist 20-30% haljastada. Haljastusest 60% arvestada kõrghaljastusena.
- ✓ Detailplaneeringu raames tuleb koostada keskkonnamõjude hindamine, kui planeeritav tegevus seda nõuab.
- ✓ Elamumaade ja tootmismaade vahele planeerida kaitsehaljastus.

10.5 Mäetööstusmaad

Paide vallas asuvad tervenisti või osaliselt järgmised maardlad:

- Eivere lubjakivimaardla
- Matsimäe liivamaardla
- Mõisametsa liivamaardla
- Karude kruusamaardla
- Koigi dolokivimaardla
- Epu-Kakerdi turbamaardla Mustla, Epu, Prääma, Tartussaare, Hiripilli, Laeksaare maardlaosad
- Köisi turbamaardla
- Mäo turbamaardla
- Tori-Rikassaare turbamaardla

Olemasolevate mäetööstusmaadena asuvad Paide vallas:

- Eivere lubjakivimaardla
- Eivere II lubjakivikarjäär
- Karude kruusakarjäär
- Karude II kruusakarjäär
- Prääma turbatootmisala

Uute mäetööstusmaade kaevandamislubade taotlemise ja keskkonnamõju hindamise käigus töötatakse välja karjääride rekultiveerimiskava, milles on arvestatud maa-ala kasutajate sihtgruppidega, näiteks orienteerumisklubid. Üldplaneeringu lahend ei takista uute mäetööstusmaade kasutamist nii virgestus- kui ka mäetööstusmaana.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb tagada keskkonnaregistris arvele võetud maavaru kaevandamisväärsena säilimine ning juurdepääs sellele. Aladele, mis kattuvad maardlatega, kuid mida ei ole maavara väljamise (mäetööstusmaa) eesmärgil seni kasutusse võetud mäetööstusmaana on võimalik pärast maavara kaevandamise loa taotlemist ja selle saamist õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel. Rohevõrgustiku ala ega rohevõrgustiku koridor ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja väljaandmisel õigusaktidega sätestatud korras ja tingimustel.

10.6 Maatulundusmaa (põld ja mets)

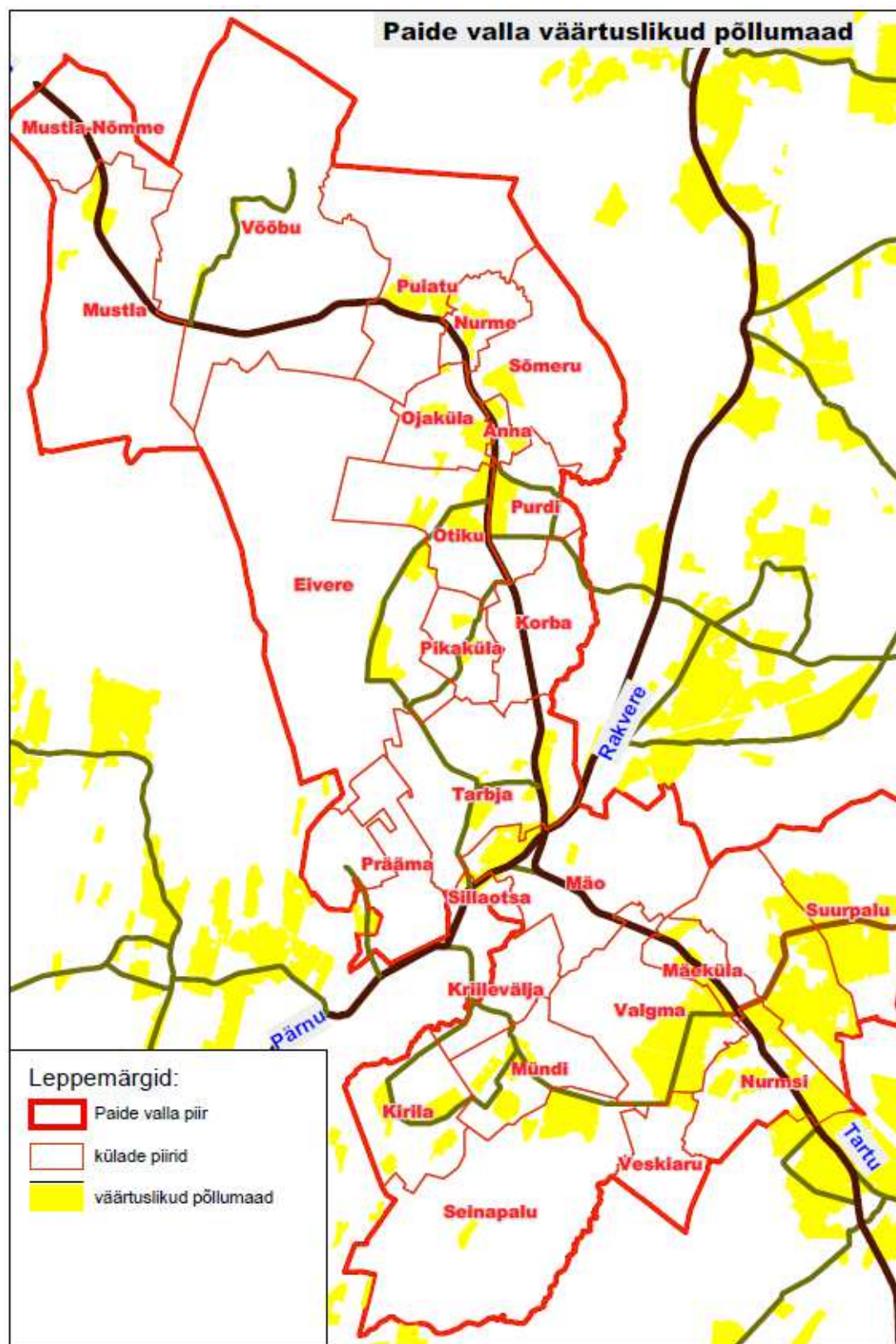
Lähtudes Süda-Järvamaa ruumilise arengu strateegiast on maatulundusmaade planeerimisel arvestatud järgmiste põhimõtetega:

- ✓ Põllumajandustootmiseks vajaliku ressursi jätkusuutlikuks arenguks vajavad säilitamist eeskätt Järva maakonnaplaneeringus toodud väärtuslikud põllumaad.

Foto 7 Eivere maastik

Maatulundusmaa osas toimuvad suurimad muutused Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa mnt ehitusega, kus maakasutus muudetakse transpordimaaks. Tootmise- ja äriefunktsiooniks muudetakse maatulundusmaad Sillaotsa ja Mäo piirkonnas ning Mäekülas. Elamumaadeks muudetakse põllu- ja metsamaad Viraksaares, Kriileväljal, Sargveres ja Tarbjal. Arvestatud on võimalusega kõrge boniteediga maade säilimisega maatulundusmaaks.

Joonis 1 Paide valla väärtuslikud põllumaad

10.7 Kalmistute maa

Paide vallas asub kaks kalmistut: Sillaotsa kalmistu ja Anna kalmistu. Kalmistu laienemine nähakse ette Sillaotsa kalmistul Tarbja küla poole. Planeeringuga nähakse ette täiendava parkla rajamine nii Sillaotsa kalmistu kui Anna kalmistu teenindamiseks.

10.8 Valitsuse ja ametiasutuste maa

Sillaotsa külas paikneb Maanteeameti Ida Regiooni Paide esindus. Mäo ja Sillaotsa külasse jäävad Järvamaa Kutsehariduskeskuse õppepolügoon koos katsepõlluga. Õppepolügooni maa säilitatakse ning Mäos asuva katsepõllu maa muudetakse ümber elumumaaks.

10.9 Puhke- ja virgestusmaa ning haljasala ja parkmetsa maa

Puhke- ja virgestusmaa ning haljasala ja parkmetsa maa on ette nähtud:

- ✓ Tarbja
- ✓ Mäo
- ✓ Mündi
- ✓ Sillaotsa
- ✓ Anna
- ✓ Sargvere

Spordi- ja külaplatsid on (või planeeritakse) Paide vallas järgmistes külates:

küla	korvpalliplats	võrkpalliplats	Jalgpalliv.	külaplats
Anna		x		*
Sargvere	x	x	x	x
Tarbja	x	x		*
Valgma		x		x
Mäo		x		x
M-Nõmme		x		*
Nurmsi				x
Puiatu				x
Seinapalu				x
Viraksaare				*
Prääma				*
Sillaotsa				*
Mündi				*
Veskiaru				*
Suurpalu				*
Mustla				*
Nurme				*

x- olemasolev rajatis

*- planeeritav rajatis

10.10 Kaitsehaljastuse maa

Kaitsehaljastuse maa on ette nähtud teede äärde ning kahe erineva teineteist segava funktsiooniga sihtotstarvete eraldamiseks ja kaitseks.

10.11 Riigikaitse maa

Riigikaitsemaad on määratud Eivere külla Metsavana katastriüksusele, kuhu nähakse ette Kaitseliidu lasketiiru rajamine; samuti Nurmsi lennuväli, mis on kasutusel peamiselt hobilennunduses.

10.12 Transpordimaa

Kõikide avalikult kasutatavate teede teenindusmaade sihtotstarve on transpordimaa.

Riigimaanteed

Riigimaanteed nimekiri on välja toodud planeeringu lisades.

Kõikide riigimaanteed kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 50m. Üldjuhul ei ole lubatud uusi hooneid tee kaitsevööndisse rajada.

Riigimaantee kaitsevööndis äärmise sõiduraja teljest 25m ulatuses on tehniline tsoon, mis tuleneb vajadusest perspektiivsetest teede õgvendusteks ja laiendusteks, koguja- ja jalgrattateede väljaehitamiseks, tehnovõrkude paigutamiseks ning teede püsivust tagavate veterežiimi parandamiseks vms tarbeks. Piki riigimaanteed teemaa-ala tehnovõrkude kavandamine ei ole üldjuhul lubatud.

Maantee sanitaarkaitsevöönd on vahemikus 60-300m arvestades sõidutee servast. Vööndi laius tuleneb perspektiivsest liiklussagedusest. Riigimaanteed sanitaarkaitsevööndite laiused on välja toodud lisades riigimaanteed nimekirjas.

Planeeringus on arvestatud riigimaanteed kaitsevöönditega ning sanitaarkaitsevöönditega. Üldplaneeringuga ei ole kavandatud riigimaanteed sanitaarkaitsevöönditesse elamualade rajamist. Uute maanteed ehitamisel ja projekteerimisel rajatakse vajadusel olemasolevate elamute ja ühiskondlike hoonete müra kaitseks müratõkkerajatised (lahendatakse projekteerimise käigus).

Liikluse ohutuse ja sujuvuse tagamiseks peab sõidukijuhil olema sõidutee ja sellega külgneva ala ulatuses tagatud nõutav külgnähtavus, sellest tulenevalt kõrghaljastuse rajamine riigimaantee katte servast lähemale kui kehtivates normides toodud pole lubatud. Täiendavaid juurdepääse põhimaanteele ja suure liiklussagedusega kõrvalmaanteedele rajada ei ole lubatud, juurdepääsud tuleb lahendada madalama liiklussagedusega kohalike ja kõrvalmaanteed kaudu.

Avalikuks kasutamiseks määratud tee igale lõigule peab olema tagatud juurdepääs. Kui maaomanik jagab kinnistu selliselt, et allesjäänud osa kaotab ühenduse avaliku teega, tuleb rakendada Asjaõiguseaduse §156 sätteid.

Arendustegevusest tulenevad kaasnähud ei tohi ohustada liiklust riigimaanteedel.

Muudatused riigimaanteedes:

Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa mnt

Seoses maantee rekonstrueerimisega on üldplaneeringu kaardile kantud uued perspektiivsed trassikoridorid koos ristmikuga ning kogujateede võrgustikuga. Maakasutuse planeerimisel ja kasutamisel tuleb arvestada perspektiivsete teede koridore.

- **Kose-Võõbu teelõik (km 40,0-68,0) Paide valla piires ja Võõbu-Mäo teelõik (km 68,0-85,0)**

Kose-Võõbu teelõigu (km 40,0-68,0) Paide valla piires ja Võõbu-Mäo teelõigu (km 68,0-85,0) osas on koostatud eelprojekt (Ramboll Eesti AS ja Ramboll Finland OY tööd nr 2007-050-1 ja 2007-050-2). Eelprojekt on kinnitatud Maanteeameti peadirektori 5. jaanuari 2010 käskkirjaga nr 2. Eelprojekti keskkonnamõju hindamine on läbi viidud ja KMH aruanne heaks kiidetud Keskkonnaameti poolt 8. aprillil 2009.

- **Mäo-Nurmsi lõik**

Üldplaneeringu kaartidele on kantud AS K&H ja AS EA Reng poolt teemaplaneeringu „Põhimaantee 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0” välja töötatud variant 3-A-B. Üldplaneeringuga määratakse teetrassile variant 3-A-B piiranguala laiusega 325m põhitee teljest mõlemale poole. Piirangualas tuleb ehitustegevus kooskõlastada Maanteeameti ja kohaliku omavalitsusega.

Kose-Võõbu teelõigus Paide valla piires on eelprojektiga kavandatud ulukite ülekäigukoht projektkilomeetril 63,4 ulatusega 300 m. Nimetatud piirkonnas on võimalik perspektiivse ökodukti rajamine. Võõbu-Mäo teelõigus on eelprojektiga kavandatud Puiatu ökodukti rajamine projektkilomeetril 67,1. Mäo-Nurmsi teelõigus on määratletud võimaliku perspektiivse ökodukti rajamiseks roheline võrgustiku koridori piirkond. Ökoduktidega tagatakse ohutu ülepääs eeskätt suurulukitele ja teistele loomadele üle maantee. Nii eelprojektiga kavandatava kui perspektiivsete ökoduktide järjepideva toimimise huvides tuleb mõlemal pool maanteed olemasolevate metsamaade säilitamiseks sätestada lageraiete keeld.

Pärnu- Rakvere- Sõmeru mnt

Mäo-Paide linna vahelisele lõigule on samuti koostatud eelprojekt T-5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru mnt km 87.8-94,5 (Destia töö nr 06061-T). Põhitee on tulenevalt prognoositud liiklussagedusest 4 sõidurajaga. Kogujateed on ette nähtud põhiteele maha- ja pealesõitude arvu oluliseks vähendamiseks ning samas liiklussageduse vähendamiseks põhimaanteel (kohalik liiklus osaliselt ei kasutagi põhimaanteed). Projekti tulemusena nähakse ette põhiteel liikumiskiirust 70 km/h.

Kohalikud maanteed

Kohalike teede nimekiri on toodud planeeringu lisades.

Kohaliku maantee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 20 meetrit. Tänav kaitsevööndi laius on teemaa piirist 5 meetrit.

Üldplaneeringuga määratakse kohalikud teed ning avalikuks kasutamiseks määratud teed. Uued kohalikud maanteed kavandatakse detailplaneeringukohustusega piirkondadesse. Kohalike teede täpne paiknemine ja tehnilised parameetrid määratakse detailplaneeringute ning teeprojektidega lähtudes tee projekteerimismistandarditest.

Parkimiskohtade planeerimise üldised põhimõtted

Uute alade planeerimisel tuleb parkimiskohad paigutada peamiselt kruntidele, vältides teedel parkimist. Uued parklad on ettenähtud:

- ✓ Sillaotsa kalmistule,
- ✓ Anna kiriku kõrvale,
- ✓ Mäo bussiterminali juurde,
- ✓ Tarbja lastead-algkool juurde,
- ✓ Tarbja paisjärve juurde,
- ✓ Puhkekohad Kükitalle.

Planeeringu koostamise käigus on tehtud ettepanek Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maanteele uue puhkekoha rajamiseks olemasoleva Kükita puhkekoha lähedusse (olemasolev puhkekoht eeldatavasti suletakse peale uue tee väljaehitamist). Vastavalt teeprojekteeerimismistandarditele ja Võõbu-Mäo tee eelprojektile on ettenähtud võimalus uute puhkekotade rajamiseks nihutatult kahele poole maanteed. Eelprojekti on ettenähtud võimalus nende rajamiseks, kuid seda projektiga ette ei nähta ning tuleb rajada erahuvi olemasolul eraldi. Üldplaneeringus on antud maareserveeringuga arvestatud. Eelprojekti järgne puhkekoht on ettenähtud Anna liiklussõlme lähedusse.

Jalgratta- ja jalgteed

Jalgrattateed on määratud Järva maakonna jalgrattateede teemaplaneeringuga (2006).

Vastavalt Järva Maakonna jalgrattateede teemaplaneeringule:

- Mäo tee – Tallinn-Tartu mnt (Ristiküla-Mäo-Aniküla lõik)
- Tallinn – Tartu mnt (Mäeküla-Nurmsi lõik)
- Paide – Nahkmetsa mnt (Paide ringtee-Viraksaare lõik)
- Paide Mäeküla mnt (Mündi sild -Mündi lõik)
- Tallinn – Tartu mnt (Aniküla -Mäeküla lõik)
- Tallinn – Tartu mnt (Nurmsi -Koigi-Paia risti lõik)
- Mäeküla – Koeru mnt (Mäeküla – Sargvere lõik)
- Sillaotsa – Tarbja mnt (Sillaotsa – Tarbja lõik)
- Tarbja – Eivere – Korba mnt (Tarbja – Mäo)

Ühistransport

Ühistranspordi toimimisega ja uute marsruutide kavandamisega Paide vallas tegeleb koostöös kohaliku omavalitsusega Järvamaa Ühistranspordikeskus. Uute liinide kavandamisel tuleb eelistada marsruutide planeerimist kohalikele- ja kõrvalmaanteedele.

11. Infrastruktuur

11.1 Vesi ja kanalisatsioon

Väljavõtte Paide valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavast 2009-2021.

Paide vallas on ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga varustatud suuremate külade keskused. Vee- ja kanalisatsioonitrassid ja seadmed on vananenud, amortiseerunud ja vajavad väljavahetamist. Seepärast on kavandatud ühisveevärgi ja ühiskanalisatsiooni rekonstrueerimise ja laiendamise töid, mis nõuavad investeeringuid valla poolt. Plaanitud tööd ja investeeringud jagatud kaheks etapiks: I etapp 2009-2015 ja II etapp 2015-2021.

Täiendavad ettepanekud

Paide valla üldplaneeringuga määratakse reoveekogumisalad järgmistes küldes:

- Tarbja,
- Anna,
- Sargvere,
- Viraksaare.

11.2 Elekter

Tehnovõrkude plaanile on kantud kõrge- ja keskpingeliinid ning alajaamad. Uute perspektiivsete alade varustamisel elektrienergia võimsuste osas võib probleeme esineda Sillaotsa-Mäo piirkonnas. Probleemi lahendamiseks on kaks alternatiivi:

- 1) Rajada Mäosse uus alajaam 35kV elektriliinilt;
- 2) Rajada uus maakaabel Paide alajaamast.

11.3 Gaas

Vastavalt Järva Maakonnaplaneeringule on Sillaotsale ettenähtud gaasitrassi rajamine koos vahejaamaga. Gaasitrassi reaalne rajamine sõltub peamiselt piirkonna arengust ja poliitilistest otsustest.

11.4 Kaugküte

Paide valla üldplaneeringuga nähakse ette kaugkütte piirkonna loomist Tarbja külla.

11.5 Maaparandus

Maaparandusvõrguga kaetud maa-alad on välja toodud piirangute kaardil. Olemasolevale maaparandussüsteemi alale on planeeritud ehitustegevus Sillaotsa-, Mäo-, Tarbja-, Kriilevälja-, Mäeküla-, Sargvere küla elamu ja tootmismaade laiendusega. Enne hoonete ehitamist tuleb projekteerida ja ümber ehitada maaparandussüsteemid selliselt, et säiliks maade kuivendamine.

11.6 Tuleohutusnõuded

Territooriumi sõidutee, juurdepääs ehitisele ja ladustatud materjalile ning tuletõrje-veevõtukohale hoitakse vaba ning aastaringsest kasutamiskõlblikus seisukorras. Objekti territoorium hoitakse alaliselt puhas põlevmaterjali jäätmetest. Territooriumi puhastamise sageduse kehtestab objekti valdaja. Põlevmaterjali jäätmeid kogutakse ja hoitakse selleks määratud kohas või taaras.

Põlevmaterjali taaras hoidmisel selle kaas või kork suletakse. Jäätmete hoiukoht paikneb põlevmaterjalist või süttiva pinnakihi ehitistest või mis tahes tulepüsivusega ehitise välisseinas olevast ukse-, akna- või muust avast vähemalt 2 m kaugusel. Tee või läbisõidukoha sulgemisel remondiks või muuks otstarbeks, kui see takistab päästetehnika läbisõitu, rajatakse viivitamatult muu läbipääs suletavasse lõiku või seatakse üles ümbersõiduvõimalust näitav viit. Tiheasustusega kohas tänava läbisõiduks sulgemisel rohkem kui üheks ööpäevaks informeerib tänava sulgemisloa saanud isik sellest viivitamatult häirekeskust. Territooriumi osa, kus on võimalik põlevgaasi, -auru või -tolmu kogunemine, tähistatakse tuleohutusmärgiga. Suitsetada tule- või plahvatusohtliku protsessiga territooriumi osal on lubatud ainult selleks eraldatud, sisustatud ja tähistatud kohas.

Territooriumil ei tohi:

- ☐ ladustada ehitiste vahelisse tuleohutuskuja alasse mis tahes põlevmaterjali, põlevpakendis seadet või -taarat ning parkida mootorsõidukit või muud tehnikat;
- ☐ rajada ehitist ilma kehtestatud korras heakskiidetud ehitusprojektita;
- ☐ sõita sädemepüüdjate mootorsõidukiga põlevvedeliku või -gaasi või muu kergestisüttiva materjali kasutamise- ja hoiukohta või -ruumi;
- ☐ teostada tule- ja plahvatusohtlikku protsessi väljaspool selleks otstarbeks seadistatud kohta;
- ☐ remontida põlevvedeliku või -gaasiga täidetud torustikku või seadet;
- ☐ ladustada põlevmaterjali vahetult isoleerimata juhtmetega elektriõhuliini alla või lähemale kui 2 m objekti territooriumi välispiirist;
- ☐ valada põlevvedelikku ja oksüdeerijat maha või kanalisatsioonivõrku;
- ☐ tankida mootorsõidukit vahetult selle hoiukohas;
- ☐ põletada kulu, välja arvatud seadusega ettenähtud juhtudel ja korras.

Tuleohtlik aeg alal algab kevadel pärast lume sulamist ning lõpeb sügisel vihmaste ilmade saabumisel.

Uute planeeritavate alade kasutusele võtmisel tuleb välja ehitada tuletõrje veevarustus. Kui hüdrante ei ole võimalik välja ehitada (sõltub trasside olemasolust, pumpade võimsusest, puurkaevu tootlikkusest), siis on vaja rajada tulekustutusvee mahutid. Tuletõrje veevarustuse rajatised peavad vastama kehtivatele normidele.

Kriisireguleerimine (väljavõte Järva Maakonna kriisireguleerimisplaanist)

Kohaliku omavalitsuse ülesanded hädaolukorra lahendamisel

Kui sündmuskoht on seotud omavalitsuse territooriumiga, siis toimub esmane hädaolukorrale reageerimine kohaliku omavalitsuse tasandil.

1. Vallavanem või linnapea juhib hädaolukorra lahendamist ja teeb vajadusel maavanemale ettepaneku maakonna kriisikomisjoni kokkukutsumiseks.
2. Edastab viivitamatult hädaolukorraga seotud esmase ja erakorralise teabehäirekeskusele. Hädaolukorra lahendamise ajal esitab häirekeskusele ettekandeolukorrast iga 60 minuti järel, kui häirekeskus ei teata teist intervalli.
3. Teavitab elanikke hädaolukorrast ja selle lahendamisest.
4. Korraldab hädaolukorras toiduainete, joogivee ning esmatarbekaupade ja teenuste kättesaadavuse elanikkonnale.
5. Nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks Tallinna Tervisekaitsetalituse Järvamaa osakonna juhataja ettepanekul ;
5. 1. sulgeb ajutiselt koole ning lasteasutusi;

5. 2. nõuab desinfektsiooni, desinseksiooni, kahjuritõrje või puhastusekorraldamist;
5. 3. nõuab inimeste terviseuuringute läbiviimist.
6. Korraldab tervishoiu ja sotsiaalhoolekandealast tegevust hädaolukorras.
7. Tagab elanike ajutiseks ümberpaigutamiseks sobilikud ruumid hooned ja ruumid.
8. Korraldab ümberpaigutatavate elanike transpordi ning teenindamise evakuatsioonipaigas.
9. Tagab kohaliku infrastruktuuri toimimise hädaolukorras või alternatiivsete meetmete rakendamise – kohalike teede kasutatavus, kommunaalteenuste (joogivesi, tsentraalküte, kanalisatsioon) kättesaadavus.
10. Korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate teenistuste varustamist ja hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kaasamist (munitsipaalvaru ja lepingud).
11. Korraldab oma haldusalas elutähtsate valdkondade taastamist.
12. Maavanema korraldusel saadab kohaliku omavalitsuse esindaja maakonnakriisikomisjoni või kriisireguleerimismeeskonna juurde.
13. Tagab valla- või linnavalitsuse ja selle valitsemisala töö hädaolukorras.
14. Täidab eriolukorra juhi ning päästetööde juhi korraldusi eriolukorra väljakuulutamise põhjutanud sündmusest tuleneva ohu kõrvaldamisel ja kannatanute abistamisel;

12. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud

Detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks määratakse:

- Viraksaare küla kompakte asustusega maa-ala koos laiendusega;
- Kriilevälja küla kompakte asustusega maa-ala;
- Mündi küla kompakte asustusega maa-ala;
- Tarbja küla kompakte asustusega maa-ala;
- Anna küla kompakte asustusega maa-ala;
- Sargvere küla kompakte asustusega maa-ala;
- Mäeküla küla kompakte asustusega maa-ala;
- Sillaotsa-Mäo kompakte asustusega maa-ala ja perspektiivsed tootmis ja ärimaad;
- Miljööväärtuslikud alad.

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik planeeringukohustusega aladest väljaspool järgmistel juhtudel:

- hajaasustatud kohtades maa-ala kruntideks jagamisel elamuehituse eesmärgil, kui soovitakse ehitada enam kui kolmest pereelamust koosnevat hoonete gruppi;
- kämpingu või motelli rajamisel;
- autoteenindusjaama, bensiinijaama rajamisel;
- tootmise või tööstuse planeerimisel, kui tootmisest tulenevad üle antud piirkonda lubatud mõjud (müra, saast, heitgaasid jms) väljuvad tootmismaa piiridest ning mõjutavad lähiümbrust või kavandatakse rajada üle 1000 m² ehitusaluse pinnaga tootmis- või laohoonet. Koos detailplaneeringuga tuleb hinnata majandusele, sotsiaalsele ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid planeeringu koostamise käigus;
- uue tootmisala planeerimisel;
- uue loomapidamishoone rajamisel, kui niisuguse linnu-, sea- või veisefarmi püstitamine, kus saab kasvatada rohkem kui 85 000 broilerit või 60 000 kana, 3000 nuumsiga arvestuskaaluga igaüks üle 30 kilogrammi, 900 emist, 450 lüpsilehma, 600 lihaveist või 900 kuni 24 kuu vanust noorveist.

Omavalitsus võib põhjendatud vajaduse korral alata detailplaneeringu koostamise aladel ja juhtudel, mille puhul üldreeglina detailplaneeringu koostamise kohustust ei ole.

Maareformi seaduse tähenduses loetakse tiheasustusaladeks neid maa-alasid, mis on tiheasustusega aladeks määratud kehtestatud planeeringuga. Üldplaneeringus määratakse tiheasustusaladeks kõik detailplaneeringu koostamise kohustusega alad.

13. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad

13.1 Viraksaare

Viraksaare küla on peamiselt suvilate piirkond, mis on hakanud kujunema elamupiirkonnaks. Aktiivne ehitustegevus suvilate ümberehitamise osas käib. Piirkonna positiivseks pooleks on see, et krundid on küllaltki suured - 1000m² ja suuremad. Planeeringuga muudetakse suvilate maad elamumaaks. Samuti on ettenähtud maa-alad külaplatsile ja seltsimajale koos äripinnaga. Vabaaja veetmiseks on planeeritud kaks spordiväljakut. Perspektiivsed elamumaad on ettenähtud Paide poole kahele poole riigimaanteed. Viraksaare jääb ka tulevikus peamiselt elamupiirkonnaks.

Liiklusohutuse osas nähakse ette Viraksaare kurvi avamist seal asuva hoone lammutamisega. Kruntide vahelised teed on kõik avalikuks kasutamiseks.

Veevarustus on suvilaühistutel ühine, kanalisatsiooni lahendus igal majal eraldi kogumiskaevuga. Viraksaare maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.2 Kriilevälja

Kriilevälja küla piirneb Paide linnaga. Kriilevälja elanikud kasutavad enamasti Paide linna teenuseid. Kriilevälja on ainult elamupiirkond, teised sihtotstarbed puuduvad. Tulevikus nähakse ette elamupiirkonna laiendamist Mündi poole. Kriilevälja külla on planeeritud vanurite pensionaat (sotsiaal- või ärimaa). Teisele poole Esna jõge on ette nähtud äri- ja elamumaad karavani ja puhkeala rajamiseks.

Vee- ja kanalisatsioonitrassid on liidetud Paide linnaga. Kriilevälja külas on korralik tänavate võrk, mis on küll osaliselt erastatud. Kriilevälja külast hakkab Mündi poole kulgema jalgratta- ja jalgteed.

Kriilevälja maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.3 Mündi

Mündi külla planeeritakse täiendavaid elamumaid. Planeeringuga tehakse ettepanek Mündi paepaljand ja Mündi mõis võtta miljööväärtusliku alana arvele. Mündi mõisa endistele loomapidamise hoonetele võiks leida uue funktsiooni, perspektiivne tegevus ei tohiks häirida naaberkrunte ja keskkonda. Kuivati kõrval nähakse ette olemasoleva tootmismaa laiendamine.. Mündi mõisa park säilitatakse haljasala- ja parkmetsmaana. Rajatakse jalgratta- ja jalgteed. Soovitav on rajada kaitsehaljastus elamupiirkonna ja tootmise vahele.

Mündi küla maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.4 Tarbja

Tarbja külla on ette nähtud perspektiivsed pereelamumaad Vanaküla ossa, olemasolevatest pereelamutest teisele poole teed, samuti olemasolevate korruselamute kõrvale. Ärimaad on planeeritud lasteaed-alkooli ja lehmalaute vahelisele maa-alale ning tootmismaa olemasoleva töökoja tagusele alale.

Haljasala- ja parkmetsa maa on määratud ümber Tarbja järve. Tarbja järve äärde nähakse ette ujumiskoht ning parkla. Külaplats on planeeritud lasteaed-alkooli kõrvale.

Jalgratta- ja jalgteed on kavandatud Paidest - Tarbjale. Olemasolevad vee- ja kanalisatsioonirajatised vajavad renoveerimist. Uued perspektiivsed alad ühendatakse asula kommunikatsioonidega.

Tarbja küla maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.5 Anna

Tallinn-Tartu mnt ehitamisega nihkub uus maantee Anna asulast välja lääne suunas.

Anna külla nähakse ette elamupiirkonna laiendamist Vaba Aja Majast Purdi poole. Ärimaa on planeeritud asula loodeossa. Kaitsehaljastus on kavandatud elamupiirkonna ja maantee vahele. Kaupluse taha on ette nähtud mänguväljakute rajamine, mis jääb küll osaliselt riigimaantee vöönditesse, kuid peale uue maantee valmimist liiklussagedus piirneval maanteel oluliselt langeb. Anna kiriku juurde nähakse ette parkla. Asula vee- ja kanalisatsioonitrassid vajavad rekonstrueerimist. Uusi tootmismaid juurde ei planeerita.

Anna küla maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.6 Sargvere

Sargvere küla perspektiivsed elamumaad on planeeritud mõisapargi tagusele alale ja Mäeküla-Koeru mnt äärde. Elamupiirkonda kaitseb liiklusring ja saaste eest kaitsehaljastus. Tootmismaad on ettenähtud külast ida suunas olemasoleva ala laiendusena. Kõik arendatavad piirkonnad liidetakse asula kommunikatsioonidega. Mõisa parki on ettenähtud külaplats ja kooskäimise koht. Jalgratta- ja jalgteed rajatakse Mäekülalt Sargverre. Sargvere küla maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.7 Mäeküla

Planeeringuga on Mäeküla külasse ette nähtud Mäeküla- Koeru- Kapu mnt äärde perspektiivsed äri- ja tootmismaad. Maa-alale ligipääs toimub Mäeküla-Koeru- Kapu mnt-lt. Pikemas perspektiivis rajatakse uus kahetasandiline ristmik ca 300m Valgma küla poole. Jalgratta- ja jalgteed rajatakse Mäekülalt Sargvere keskuseni.

Mäeküla küla maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

13.8 Sillaotsa-Mäo

Sillaotsa-Mäo maakasutus ja tehnovõrkude paigutus on lahendatud osaüldplaneeringuga (Aarens Projekt OÜ töö nr 05-2004-I, kehtestatud Paide Vallavolikogu 19.07.2006 otsusega nr 39). Lisaks nähakse ette perspektiivsed äri- ja tootmismaad Mäo kahetasandilisest ristmikust Rakvere poole ning Vodja jõest kuni Põhjaka pool asuva kahetasandilise ristmikuni. Samuti määratakse üldplaneeringuga perspektiivsete vee- ja kanalisatsioonitrasside ligikaudne kulgemine Sillaotsa külast Põhja-Mäo tootmispiirkonnani.

Kui maaomanik jagab kinnistu selliselt, et allesjäänud osa kaotab ühenduse avaliku teega, tuleb rakendada Asjaõigusseaduse §156 sätteid.

Sillaotsa-Mäo maakasutus on toodud maakasutusplaanil.

14. Loodus- ja muinsuskaitse

14.1 Kõrvemaa maastikukaitseala

Kõrvemaa maastikukaitseala asub Anija, Kõue, Albu, Paide ja Tapa vallas Harju-, Järva- ja Lääne-Virumaal. Kaitseala põhieesmärk on sealsete vahelduvate pinnavormide, soo-, lammi- ja metsakoosluste ning kaitstavate liikide elupaikade kaitse. Kaitseala ulatuslikud soo- ja metsaalad pakuvad turvalist elupaika inimpelglikele loomadele sealhulgas kaljukotkastele, muuhulgas on kaitsealalt leitud 23 liiki käpalisi.

Kaitseala hõlmab puutumatu või vähese inim mõjutusega soolasid Epu-Kakerdi soostikus (Kakerdaja, Kautla, Kodru, Seli, Laiksaare, Tartussaare, Aegviidu, Tellissaare ja Põhjaku raba ning Kilingi soo), lisaks neile mitmeid väljapaistvaid pinnavorme, sealhulgas Mägede- ja Taganurga mõhnastikke, Külvandu luitestikke, Jäneda - Aegviidu ning Matsimäe -Voose oose ning paljusid väikevoore.

Kõrvemaa Maastikukaitseala ülesandeks on säilitada looduslikult kauneid, maastikuliselt ja teaduslikult väärtuslikke jää-aja servakuhjatiste, vallseljakute, allikaliste jõgede ja järvede süsteeme, omapäraseid metsatüüpe, rabasid voorjate rabasaarte ja laugastega. Maastikukaitseala on põhiliselt tasandikuline, ulatudes üle merepinna 60-80 m.

Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheteistkümneks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks. Kõrvemaa maastikukaitseala kasutuspiirangud on ära toodud kaitseala kaitse-eeskirjas.

Kõrvemaa maastikukaitseala kuulub Natura 2000 alade hulka, samuti kuulub Natura võrgustikku Paide valla maa-alal Pärnu jõe hoiuala. Väljaspool kaitsealasid asuvatel Natura 2000 võrgustiku aladel kehtivad majandustegevuse ajutised piirangud. Paide valla maa-alal asuvad ajutiste piirangutega Kõrvemaa ala ja Prandi ala.

14.2 Kareda looduskaitseala

Kaitseala asub Järva maakonnas Kareda vallas Kareda, Ämbra ja Öötla külas, Koigi vallas Kahala külas ja Paide vallas Suurpalu külas.

Kaitseala maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele Kareda ja Murumäe sihtkaitsevööndiks.

Valla territooriumile jäävad veel 4 kaitsealust parki, Purdi ebatsuugapuistu, 6 kaitsealust üksikobjekti ja 3 kaitsealuse linnuliigi pesapaika.

Objekt	Märkused
Purdi ebatsuuga puistu	2 ha
Mäo park	7,5 ha
Purdi park	3,0 ha
Sargvere park	6,3 ha
Kalmaste määnd	h – 34,5m; ü-293cm;v-

	215a
Ojaküla pärn	h-17m; ü-310cm
Ojaküla tamm	h-16,5m; ü-352cm
Prääma põõsaskask	h-3m; v-95a
Sargvere saar	h-26m; ü-580cm
Ohvrikivi e. Köstrikiivi	h-2,9m; ü-22,7m
Kaljukotka pesa	Kaitsetsoon 12,56 ha
Samas elavad ka II kateg. kaitsealused liigid: põhjanahkhiir ja tõmmulendlane	
Väike-konnakotka pesa (2tk)	

Kaitse all olevatest linnuliikidest pesitseb vallas must toonekurg (I kat), väike konnakotkas (I kat) ja metsis (II kat). Kaitsealustest taimedest paikneb Paide vallas II kaitsekategooria liikidest kaheksa kauni kuldkinga kasvukohta ja kaks eesti soojumika kasvukohta, III kategooria liikidest kaks kahelehelise käokeele ja kuradi sõrmkäpa ning üks suure käopõllu, vööthuul sõrmkäpa ja halli käpa kasvuala.

14.3 Roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud

Rohelise võrgustiku kui terviku ülesandeks on inimtekkeliste mõjude pehmendamine ja korvamine. Eestis, sealhulgas ka Järvamaal, on rohelise võrgustiku sihipäraseks arendamiseks soodne maastikuline situatsioon, kus kultuurmaistu – põllud, asulad, tööstusmaastik – on liigendatud metsade, soode ja veekogudega, mis toimivad ökoloogiliselt isereguleeruvate süsteemidena.

Käesoleva üldplaneeringuga seatakse rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks järgmised tingimused:

- Arendades rohelises võrgustikus majandustegevust on oluline arvestada, et võimalikult palju säiliks rohelise võrgustiku tuumalade ja koridoride terviklikus.
- Rohelise võrgustiku funktsioneerimiseks ei tohi tugialadel looduslike alade osatähtsus langeda alla 90%.
- Uute ehitusalade valikul on oluline jälgida, et kavandatav ehitustegevus ei kahjustaks rohelise võrgustiku struktuuri.
- Kõrge boniteediga põllumaad tuleb üldjuhul säilitada.

Järvamaa maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” alateema “Väärtuslikud maastikud” koostamise käigus määratleti ja koostati Järvamaa väärtuslike maastike register koos digitaalse kaardimaterjali ja illustratsioonidega. Väärtuslike maastike registrisse kuuluvad Paide vallast järgmised alad:

- Kautla- Seli soode ala - II klassi ala
- Anna- Purdi maastik - II klassi ala
- Kiigumõisa – Kilingi maastik - II klassi ala
- Prandi allikate ala - III klassi ala
- Mündi paemurd - III klassi ala
- Sargvere maastik - III klassi aladest
- Valgma küla – III klassi aladest

Planeeringuga tehakse ettepanek võtta miljööväärtusliku alana arvele Mündi paljand, Mündi mõis ning Valgma küla.

Foto 8 Mündi paemurd

14.4 Muinsusmälestiste kaitsevööndid

Kaitsetsoonid peavad reguleerima planeerimist ja ehitamist nii, et säiliks Paide valla muinsusmälestised ning oleks võimalik taastada ajaloolist arhitektuurikeskkonda, võimaldades selliselt ajaloolise miljöökomponeendi abil kvaliteetruumi laiendada.

Paide vallas paiknevad arhitektuurimälestised, ajaloomälestised ja arheoloogiamälestised kuuluvad Muinsuskaitseaduse järgi kinnismälestiste hulka.

Kinnismälestiste Muinsuskaitseameti loata on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud:

- maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd;
- puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

Muinsuskaitsealale avanevate kaugvaadete sulgemise või muinsuskaitseala piirile muinsuskaitseala hoonestuse suhtes sobimatute ehitiste püstitamise vältimiseks kehtestatakse muinsuskaitseala kaitsevöönd, milles kehtivad muinsuskaitseala põhimääruses kindlaksmääratud nõuded ja kitsendused.

Muinsuskaitsealal paiknevatele kinnismälestistele kaitsevööndit ei kehtestata, kui muinsuskaitseala põhimääruses pole sätestatud teisiti.

Muinsuskaitsealale kehtestatakse kaitsevöönd, milles kehtivad muinsuskaitseala põhimääruses kindlaksmääratud nõuded ja kitsendused.

15. Vee kaitse

Vald asub põhjavee kaitstuse seisukohalt valdavalt kaitsmata või nõrgalt kaitstud territooriumil, lõunapiirkond jääb Pandivere põhjavee alamvesikonna nitraaditundlikku alasse.

15.1 Pandivere ja Adavere - Põltsamaa nitraaditundlik ala

Põhja- ja pinnavee kaitseks määratakse põllumajandustootmisega piirkondades nitraaditundlikud alad. Nitraaditundlikuks loetakse ala, kus põllumajanduslik tegevus on põhjustanud või võib põhjustada nitraatioonisalduse põhjavees üle 50 mg/l või mille pinnaveekogud on põllumajanduslikust tegevusest tingituna eutrofeerunud või eutrofeerumisohus

Maastikuliselt paikneb Paide valla lõunaosa Pandivere kõrgustiku edelanõlval põhjavee väljakiildumisalal, kus on suhteliselt rohkelt allikaid. Pandivere nitraaditundliku ala sisse jääb valla kaguosa - Mäo, Suurpalu, Sargvere, Mäeküla, Valgma, Nurmsi ja Veskiaru piirkond ning põhjaosas Puiatu, Anna ja Nurme kandis Tallinn-Tartu mnt ida poole jääv ala.

Nitraaditundlikeks aladeks on piirkonnad, kus nitraadisaldus põhjavees on üle joogivees lubatu või võib selle piiri tulevikus ületada. Nitraadidirektiiv nõuab sellistel aladel põhjavee kaitse meetmete rakendamist, mis tagaks nitraatiooni sisalduse põhjavees joogiveeks lubatu piires. Määrusega määrati selle piires asuvad kaitsmata põhjaveega pae- ja karstialad pinnakatte paksusega kuni 2 m ja kitsenduste ulatus allikate ning karstilehtrite ja -järvede ümbruses ning kaitsmata põhjaveega aladel.

Pandivere nitraaditundliku ala põhieesmärgiks on eelkõige piirata põllumajandustootmisest pärineva reostuse mõju pinna- ja põhjaveele. Sellega seoses on Pandivere veekaitsealal keelatud majandustegevuse arendamine, sealhulgas uute tööstusettevõtete, kommunaal- ja muude objektide rajamine või olemasolevate ettevõtete rekonstrueerimine ja laiendamine, kui see halvendab pinna- ja põhjavee seisundit ning kujunemistingimusi; veevarude ebaratsionaalne kasutamine; unikaalsete loodusobjektide (allikad, karst, põhjavee säilitusalad jm.) kahjustamine ja risustamine; muu tegevus, mis pole kooskõlas veekaitseala tsoneerimisskeemi ning looduse kaitse ja kasutamise eeskirjadega kehtestatud režiimiga.

15.2 Kaitsmata põhjaveega alad

Nitraaditundlikud alad ja nende piires kaitsmata põhjaveega pae- ja karstialad pinnakatte paksusega kuni 2 m määrab ning nendel aladel asuvate allikate ja karstilehtrite kitsenduste ulatuse kehtestab kaitse-eeskirjaga Vabariigi Valitsus oma määrusega.

Karstialasid ja alvareid pinnakatte paksusega alla 1 m ning alasid, mille pinnakatte on vähem kui 2 m paksune moreen või alla 20 m paksune liiva- või kruusakiht, nimetatakse kaitsmata põhjaveega aladeks.

Nendel aladel ei tohi mineraalväetistega antav lämmastikukogus olla aastas üle 120 kg haritava maa ühe hektari kohta ning taliviljadele ja mitmeniitelistele rohumaadele korraga antav lämmastikukogus olla aastas üle 80 kg haritava maa ühe hektari kohta; pidada loomi üle 1 loomühiku haritava maa hektari kohta; kasutada reoveeset

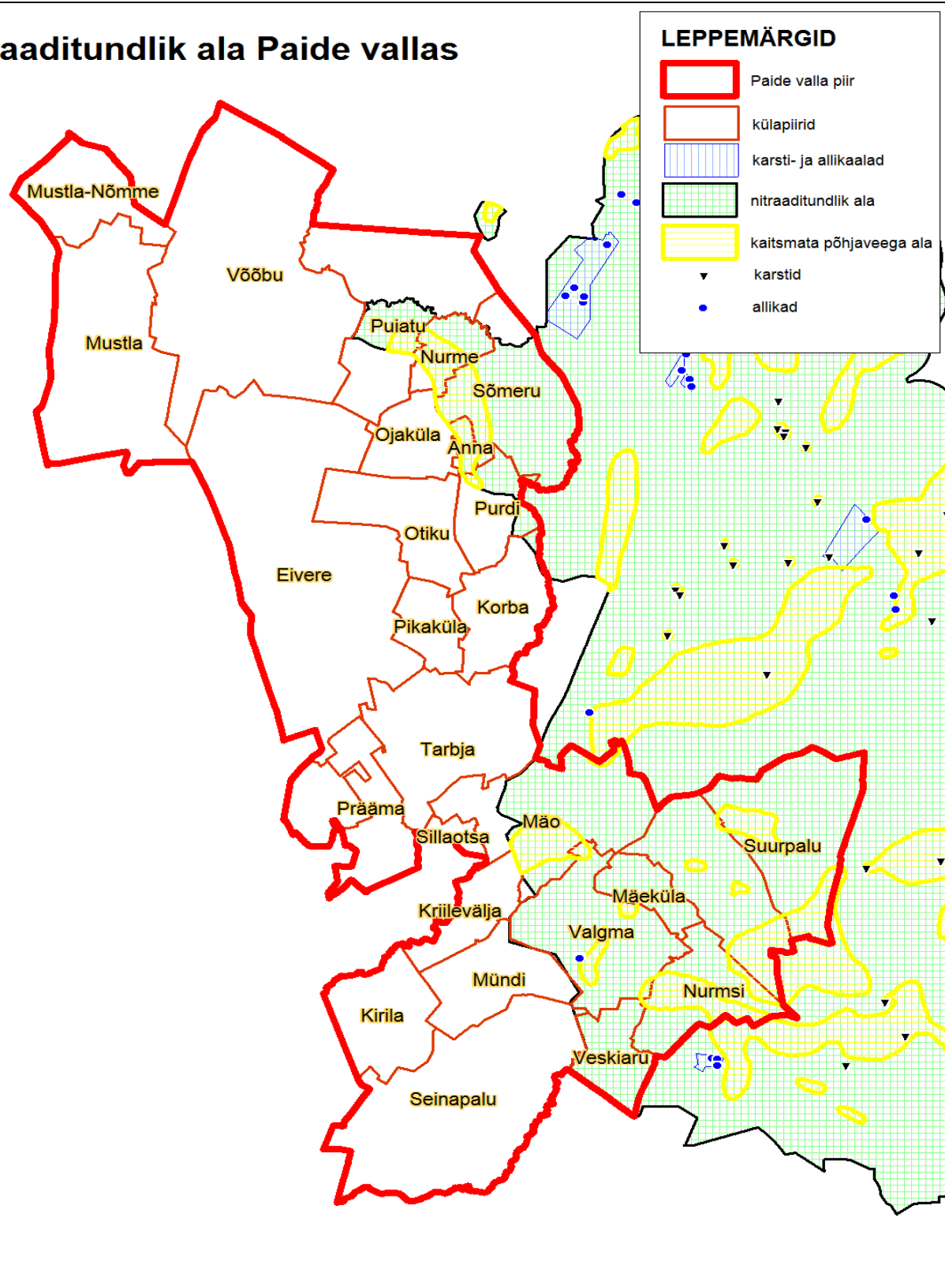
15.3 Allikad ja karstilehtrid

Allikate ja karstilehtrite ümbruses on keelatud väetamine ja taimekaitsevahendite kasutamine. Piirangud kehtivad 10 m veepiirist või karstilehtri servast, põhjavee taastumiseks olulistel allikatel ja karstialadel laieneb piirang 50 meetrini. Oluliste allikate ja karstilehtrite ümbruses on lisaks keelatud:

- 1) maakasutuse sihtotstarbe muutmine;
- 2) loodusliku rohumaa, metsa või soo ülesharimine;
- 3) veekvaliteeti ohustavate ehitiste rajamine;
- 4) maavarade või maa-ainese kaevandamine;
- 5) heitvee pinnasesse juhtimine;
- 6) metsa lageraie;
- 7) kuivendussüsteemi ehitamine;
- 8) loomade matmiskohtade rajamine;
- 9) kalmistute rajamine.

Karstilehtreid ei tohi risustada ega täita.

Nitraaditundlik ala Paide vallas

Joonis 2 Nitraaditundlik ala Paide vallas

15.4 Veekaitsevööndid ja veekogu ehituskeelualad

Ranna või kalda piiranguvööndi laius Paide valla territooriumil asuvatel järvedel ja jõgedel on:

- Tarbja paisjärv (pindala 26,8 ha) - 100 m;
- Selijärv (pindala 10,0 ha) - 100 m;
- Seli Kaanjärv (pindala 5,5 ha) - 50 m;
- Vahessaare järv (pindala 3,3 ha) - 50 m;
- Matsimäe Pühajärv (pindala 1,7 ha) - 50 m;
- Rõamäe veehoidla (pindala 1,7 ha) - 50 m;
- üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil ning veejuhtmel - 100 meetrit;
- kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil, veejuhtmel, välja arvatud drenid ja kollektorid, ning allikal - 50 meetrit.

Paide valla territooriumile jäävate vooluveekogude nimekiri:

Esna jõgi	Luuja oja	Eivere peakraav
Jägala jõgi	Salubi oja	Kriilevälja peakraav
Lintsi jõgi	Tarbja oja	Lasputre peakraav
Prandi jõgi		Leedu peakraav
Pärnu jõgi		Matsimäe (soon) oja
Reopalu jõgi		Mündi peakraav
Vodja jõgi		Nurmsi peakraav
		Palu peakraav
		Peetri peakraav
		Pärnu-Jägala kanal
		Seinapalu peakraav
		Võõbu peakraav

Veeseadus sätestab kallasraja mõiste. Kallasrada on kaldariba avaliku veekogu ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogu ääres ning asub kaldavööndis. Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal keskmise veeseisu piirjoonest ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, lugedes viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelist maariba.

Avalikult kasutatavad suplusrannad

Paide vallas asub kaks suplusjärve – Matsimäe Pühajärv ja Tarbja paisjärv, mis on Terviseameti kontrolli all. Avalikus supelrannas viibimine on tasuta. Avaliku supelranna piiritlemise, kasutamise ja hooldamise korra kehtestab ja avalikustab kohalik omavalitsusüksus. Supelranda teenindavate rajatiste iseloomu ja paigutuse määrab kohalik omavalitsusüksus detailplaneeringuga või selle puudumisel ehitusmäärusega. Avalikul supelrannal ei ole veekaitsevööndit.

15.5 Pärnu jõe hoiuala

Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Pärnu jõe hoiuala on loodud EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – jõgede ja ojade (3260) ja II lisas nimetatud liikide – hariliku hingi (*Cobitis taenia*), hariliku võldase (*Cottus gobio*), jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitseks.

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist. Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

Samuti kuulub Pärnu jõe hoiuala üle-euroopalisse loodus- ja linnuhoiualade võrgustikku, mis kannab nime Natura 2000. Võrgustik on loodud selleks, et kaitsta Euroopa väärtuslikke ja ohustatud looma-, linnu- ja taimeliike ning nende elupaiku ja kasvukohti.

15.6 Lõheliste ja karpkalalaste elupaigana kaitstav veekogu

Nimekirjas olevate veekogude veekvaliteet peab vastama vähemalt lõheliste elupaikadena kaitstavate füüsikalise-keemiliste omaduste kohustuslikele väärtustele. Paide vallas voolavatest jõgedest kuulub lõheliste elupaikadena nimistusse Jägala jõgi, Pärnu jõgi ja Vodja jõgi ning karpkalalaste elupaikadena Pärnu jõgi.

16. Jäätmemajandus

Olulisemaks muudatuseks Paide valla jäätmehoolduses on korraldatud jäätmeveo ümberkorraldamine ning hajaasustusega piirkondade liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on garanteerida kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne, ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga jäätmete kogumise teenus.

Vastavalt Paide valla jäätmekavale tuleb rajada jäätmete kogumispunktid, eelsorteeritud jäätmete üleandmiseks küladesse, kus elab rohkem kui 200 elanikku.

Üks jäätmepunkt sisaldab minimaalselt kahte konteinerit: 1) paberi- ja papppakendi jaoks 2) segapakendi (klaas-, plast-, tetra-, kile- ja metallpakend) jaoks. Suurematesse asulatesse on võimalik rajada selline keskkonnajaam, kus elanikel on võimalik ära anda lisaks pakendile ka näiteks vanametalli, suuremõõtmelisi jäätmeid (mööbel, kodutehnika jms), ohtlikke jäätmeid jne. Keskkonnajaama haldamisel on vajalik toimiv kogutud jäätmete edastamine jäätmekäitlejatele.

Pakendijäätmete kogumiseks on Paide Vallavalitsus koostöös pakendiorganisatsioonidega paigutanud küladesse kogumiskonteinerid.

Vanad prügilad on Paide vallas likvideeritud. Segaolmejäätmete lähimaks ladestuspaigaks on Väätsa prügil, mis asub Väätsa vallas Roovere külas. Paide linna jäätmejaama ja komposteerimisväljaku valmimisel on ka Paide valla elanikel võimalus oma taaskasutatavaid, jäätmed üle anda.

17. Ruumilise arengu eesmärgid

Planeerimine, arengu kavandamine

- Vallal on arenguks piisav munitsipaalmaade reserv tootmis-, äri- ja elamumaade osas.
- Maareform on lõpetatud.
- Kõigi tootmis- ja ärimaade kruntideni on tagatud võimalikult lihtne juurdepääs suurtelt maanteedelt.
- Mäos asub multifunktsionaalne teeninduskeskus, kuhu on koondatud bussiootla, busside parkla, sõiduautode tasuta ja tasuline parkla, jalgrattaparkla, pakihoold, pakiveo terminal, kohvik, kauplus/kaubanduskeskus, avalik tualett, autopesula, remonditöökoda, bensiinijaam.
- Suurtelt maanteedelt vaadeldavad tööstus- ja ettevõtlusterritooriumid on projekteeritud ja planeeritud parima arhitektipraktika kohaselt, esteetiliselt nauditavad ja positiivse imago loojaks kogu piirkonnale.
- Maanteede ääres enne Mäo ristmikke asuvad atraktiivsed visuaalsed sümbolid/märgid ja viidad, mis teadvustavad möödasõitjatele piirkonnas pakutavaid võimalusi.
- Toimib Mäo-Särevere arengukoridor, mis on Kesk-Eesti olulisimaks arenguteljeks.

Tehniline infrastruktuur

- Kõik planeeritud tootmis-, äri- ja elamumaad on varustatud vajalike tehnokommunikatsioonidega ning on aktiivses kasutuses.
- Rajatud või renoveeritud on ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemid Sillaotsal, Kriileväljal, Annas, Tarbjal, Sargveres.
- Jalgratta- ja jalgteed moodustavad võrgustiku, mis soodustavad elanike liikumisharrastusega tegelemist.
- Interneti püsiühenduse võimalus on kogu valla territooriumil.
- Kruusateede remondil on saavutatud maht, mis ületab aastase kulumi.
- Toimib vallakodanikke ja keskkonda rahuldav jäätmete kogumissüsteem.
- Likvideeritud või korda on tehtud varisemisohhtlikud hooned.

Sotsiaalne infrastruktuur

- Elanikele on tagatud vajalike teenuste kättesaadavus.

Ettevõtlus

- Vallas tegutsevad toodangule kõrget lisandväärtust andvad keskkonnasäästlikku tehnoloogiat kasutavad tootmisettevõtted, kasutades maksimaalselt kohalikku toorainet.
- Valla logistiline potentsiaal on kasutusel mitmete logistikaettevõtete, ladude ja müügiettevõtete poolt.

Puhkemajandus ja turism

- Mäos asub Eesti turismikaardil tuntud külastuskeskus (*Welcoming Centre*) - , see on turismiinfo saamise kohaks ning väravaks Paide valla, Südamaa, Järvamaa ja Kesk-Eesti turismitoodete tarbijatele.
- Infrastruktuur, üldine keskkond ja maastik on mugav ja esteetiliselt nauditav, läbisõitjatel on meeldiv siin peatuda ning turist leiab siit kergesti tee ümbruskonna turismitooteid tarbima ja saab siit ka esmase teeninduse.
- Elanikele on rekreatsioonilisteks liikumisharrastuseks olemas rajad ja väljakud.

18. Ruumilise arengu tegevussuunad ja tegevused

Planeerimine, arengu kavandamine

- Üldplaneeringu iga-aastane ülevaatamine, arengute jälgimine ja avalikkuse tulemustest teavitamine; vajadusel muudatuste sisseviimine.
- Detailplaneeringute koostamine kõigil arendatavatel maadel, maanteedelt hästi vaadeldavate alade planeerimiseks korraldada konkursse.
- Piirkonna omavalitsuste ja ettevõtjate osalemine Mäo-Särevere arengukoridori planeerimisel ja koordineerimisel – ressursside analüüsi, teemaplaneeringu ja strateegia/arengukava koostamine.

Tehniline infrastruktuur

- Veeprojekti jätk Mäo tööstuskülas - rekonstrueerida sadeveesüsteemid, veemagistraalid ja osa heitveetorustikust.
- Asulate olemasolevate kanalisatsioonisüsteemide (trassid ja puhastusseadmed) rekonstrueerimine ja laiendamine.
- Pikaküla keskasulale reoveepuhasti ehitamine ja kanalisatsioonitrasside renoveerimine.
- Ühisveevõrgu renoveerimine Präama külas ja ühendamine Paide linna ühisveevõrguga.
- Tarbja töökoja tehnikapesula ja bensiinijaama õlipüüdjate renoveerimine.
- Farmide sõnnikumajanduse korrastamine (renoveerimine).
- Pärnu – Rakvere - Sõmeru maantee rekonstrueerimine.
- Tallinn – Tartu – Võru- Luhamaa maantee uutele lõikudele kaitsehaljastuse rajamine.
- Vajalikes kohtades müratõkkeseinade rajamine (muldkehad, kuusehekid).
- Gaasitrassi rajamise otstarbekuse uuringu koostamine.
- Mäo piirkonda kohaliku teedevõrgu rajamine.
- Liivi sõja mälestusmärgi juurde avaliku juurdepääsutee rajamine.
- Sargvere tööstusala teede renoveerimine.
- Parkimislahenduste väljatöötamine
 - Anna kirik/kalmistu
 - Anna Vaba Aja Maja
 - Mäo bussiterminal
 - Sillaotsa kalmistu
 - Tarbja Lasteaed-Algkool
 - Tarbja paisjärv
- Kavandada kogu valda hõlmav jalgratta ja jalgteede võrgustik

Sotsiaalne infrastruktuur

- Palli- ja laste mänguväljaku projekteerimine ja rajamine Sillaotsa külas.
- Külade kooskäimiskohtade (külaplatside) rajamine: Tarbja, Suurpalu, Seinapalu, Präama, Puiatu, Viraksaare
- Spordirajatiste loomine:
 - Sargvere jalgpalliväljak
 - Tarbja küla korv-, võrk- ja jalgpalliplats
 - Skate-pargid Tarbjal ja Sargveres

- Sillaotsa küla mängu- ja spordiväljak
- Kriilevälja - Mündi ratsaspordiväljak
- Mündi spordiplats
- Mustla-Nõmme virgestusala
- Laste mänguväljakute rajamine Annas ja Tarbjal
- Anna Vaba Aja Maja territooriumi laiendamine
- Vabaõhuklassi loomine Sargveres
- Vabahariduskeskuse majutushoone ehitamine Sargveres
- Viraksaare vana elektriama hoone muuta ühiskondlikuks hooneks.

Puhkemajandus ja turism

- Matkaradade loomine:
 - Matsimäe (koos suusaradadega)
 - Puiatu – Vargamäe
 - Kükita - Mustla-Nõmme
 - Viraksaare - Tarbja
 - Mündi – Valgma
 - Eivere - Tarbja
 - Purdi – Roosna-Alliku vald
- Sargvere pargi vabaõhulava rajamine
- Tarbja paisjärve äärde puhkeala väljaarendamine (rannaosa, telkimiskohad, parklad jm)
- Matsimäe järve äärde puhkeala väljaarendamine (rannaosa, telkimiskohad, parklad jm)
- Mündi mõisa väljaarendamine laste huvi- ja laagrikompleksiks, spordiplatside rajamine
- Purdi mõisa baasil lastelaagrite korraldamiseks platsid ja väljakud, puhkekoht
- Eivere mõisa baasil looduse- ja terviseradade rajamine
- Põhjaka mõisakompleksi väljaarendamine
- Annas rahvusvahelise Anna nimeliste külade ja linnade pargi loomine
- Rahvusvahelise rahvahariduskooli väljaarendamine Sargvere mõisa ja kooli baasil: majutushoone asukoha määramine
- Kivikalme kaitsetsooni vähendamine Tarbja Lasteaed-Algkooli juures

Lisa 1. Üldised soovitusel ruumilise arengu planeerimiseks ja üldplaneeringu koostamiseks (Michael Kamenik, arhitekt, Nohow OÜ)

Küla	Olulisem arengu seisukohast	Põhiprobleemid	Tulevikuperspektiivid	Soovitused ÜP eskiiside jaoks
Anna	Tankla, kirik	Tallinn-Tartu mnt rajatakse külast eemale – ühendusprobleemid (elanike liikumine ja areng)	Peamiselt põllumajanduslik küla, veidi turismi (kirik ja kalmistu)	Väga suurel perspektiivsel elamualal pole potentsiaali
Kriilevälja	Paide tehisejärv		Atraktiivne ja hea puhkeinfrastruktuuriga elamupiirkond	Kaguosas mitte laiendada arengualasid liiga kaugele
Mäo	Tallinn-Tartu ja Rakvere-Pärnu maaanteed ristumiskoht, hea puhkekoht reisijatele, üsna head liiklusühendused		Potentsiaalne piirkond tööstuse, kaubanduse ja teenuste jaoks (bussiterminal, tankla, turismiinfo, toitlustus, baarid-kõrtsid, majutus (motell))	Suurte elamualade asemel rohkem tööstuse, kaubanduse, erinevate teeninduse alasid. Tagada hea ühendus regioonidevaheliste teedega
Mündi	Veidi tööstust	Piiratud arenguvõimalused	Peamiselt põllumajanduspiirkond	
Sillaotsa	Kalmistu		Tööstus- ja kaubanduspiirkond	
Tarbja	Tarbja paisjärv, spordihall, mõis		Peamiselt põllumajanduspiirkond, hea elu- ja puhkeinfrastruktuur. Üks Südamaa viiest peamisest Paide ümbruses asuvast elu- ja puhkealast	Mitte laiendada perspektiivseid elamualasid liiga kaugele lõunasse
Viraksaare	Väljakujunenud asustus	Puudub sotsiaalne infrastruktuur	Atraktiivne elamupiirkond Paides töötavatele inimestele	Reserveerida ärimaid teeninduse jaoks

Põllumajandus

Võtta suund rohkem kõrgkvaliteetsete toodete tootmisele (eriti valla põhjaosas), leida nišš ja/või uenduslikud tooted ja tootmismeetodid, vältida madalakvaliteediga masstootmist.

Ettevõtlus

Peamiselt Paide ümbruses Tallinn-Tartu ja Pärnu-Rakvere maanteed ristumiskohas tugevdada ja laiendada puidutööstust (arendada puiduklastrit) ja leida võimalusi väärtuslikumate toodete

tegemiseks (s.h. mööbel, puitmajad). Arendada välja head liiklusühendused kogu Eestiga, lähtuvalt Tallinn-Tartu ja Pärnu-Rakvere maanteede ristumiskohast.

Turism

Suurim potentsiaal Paide linnas.

Elamualad

Arendada edasi atraktiivsemaid elamualasid, nagu Tarbja ja Viraksaare. Jälgida ehitiste rajamisel nende suuruse sobivust ümbritsevasse keskkonda.

Arhitektuur

Lammutada või renoveerida tühjad hooned, püüda mõnedes külates lahti saada negatiivsest „kolhoosiimidzist“.

Arendada 21.sajandile sobivat ehituskultuuri, kuid pidada silmas ka kohalikke ajalootraditsioone. Arvestada hoonete rajamisel sobivaid mõõtmeid ja ehitusmaterjale.

Lisa 2. Paide vallas asuvate muinsuskaitse all olevate kinnismälestiste nimekiri

Reg. nr	Mälestise nimi	Asukoht	Liigitus	Kaitsevöönd
4021	Anna kiriku aed ja kalmistu	Anna küla	Ajaloomälestis Arhitektuurimälestis	
9718	Kivikalme	Anna küla	Arheoloogiamälestis	
9719	Kivikalme	Anna küla	Arheoloogiamälestis	
9720	Ohvrikivi	Anna küla	Arheoloogiamälestis	
15093	Anna kirik	Anna küla	Arhitektuurimälestis	
15094	Anna kiriku piirdeaed	Anna küla	Arhitektuurimälestis	
9721	Kivikalme	Eivere küla	Arheoloogiamälestis	
9722	Kivikalme	Eivere küla	Arheoloogiamälestis	
15088	Eivere mõisa peahoone	Eivere küla	Arhitektuurimälestis	
15089	Eivere mõisa park	Eivere küla	Arhitektuurimälestis	
15091	Põhjaka mõisa peahoone	Mäeküla küla	Arhitektuurimälestis	
15092	Põhjaka mõisa vesiveski	Mäeküla küla	Arhitektuurimälestis	
4023	Monument Paide linna vallutamisel 1573 a. langenud vene sõduritele	Mäo küla	Ajaloomälestis	
15095	Mäo mõisa peahoone	Mäo küla	Arhitektuurimälestis	
15096	Mäo mõisa park	Mäo küla	Arhitektuurimälestis	
15097	Mäo mõisa valitsejamaja	Mäo küla	Arhitektuurimälestis	
9723	Asulakoht	Nurmsi küla	Arheoloogiamälestis	
9724	Kivikalme	Nurmsi küla	Arheoloogiamälestis	
9725	Muistne tee	Prääma küla	Arheoloogiamälestis	
4022	Purdi küla kalmistu ja kabel	Purdi küla	Ajaloomälestis Arhitektuurimälestis	
9726	Kivikalme	Purdi küla	Arheoloogiamälestis	
9727	Kivikalme	Purdi küla	Arheoloogiamälestis	
15071	Purdi mõisa peahoone	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15072	Purdi mõisa park	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15073	Purdi mõisa alleed	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15074	Purdi mõisa pargi piirdemüür	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15075	Purdi mõisa valitsejamaja	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15076	Purdi mõisa ait	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15077	Purdi mõisa kuivati	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15078	Purdi mõisa teenijatemaja	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15079	Purdi mõisa kelder	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15080	Purdi mõisa töölistemaja	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15081	Purdi mõisa viinaait	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15082	Purdi mõisa viinavabriku varemed	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	
15083	Purdi mõisa tuuleveski	Purdi küla	Arhitektuurimälestis	

Paide valla üldplaneering

15084	Sargvere mõisa peahoone	Sargvere küla	Arhitektuurimälestis	
15085	Sargvere mõisa park	Sargvere küla	Arhitektuurimälestis	
15086	Sargvere mõisa pargi piirdemüürid	Sargvere küla	Arhitektuurimälestis	
15087	Sargvere mõisa tööriistakuur	Sargvere küla	Arhitektuurimälestis	
4024	Paide Sillaotsa kalmistu	Sillaotsa küla	Ajaloomälestis	
9728	Pelgupaik "Linnamägi"	Suurpalu küla	Arheoloogiamälestis	
9729	Kivikalme	Tarbja küla	Arheoloogiamälestis	
9730	Kivikalme	Tarbja küla	Arheoloogiamälestis	
15090	Kükita kivisild	Tarbja küla	Arhitektuurimälestis	
9731	Kivikalme	Valgma küla	Arheoloogiamälestis	
9732	Kivikalme	Valgma küla	Arheoloogiamälestis	
9733	Kivikalme	Võõbu küla	Arheoloogiamälestis	
9734	Kivikalme "Kääbasmägi"	Võõbu küla	Arheoloogiamälestis	
9735	Ohverdamiskoht	Võõbu küla	Arheoloogiamälestis	

Lisa 3. Paide vallas asuvate pärandkultuuriobjektide nimekiri

Nimetus	Registreerimisnumber
Purdi mõisa parkmets (Kasemets)	565:PKM:001
Purdi pritsikuuri ase	565:PRT:001
Korba vesiveskikoht	565:VEV:001
Sarapiku mägi	565:KON:002
Sõmeru-Iiripilli talitee	565:TAT:001
Paruni kanal (Näljakanal)	565:KKR:001
Viie tamme saladus	565:PUU:001
Kuninga tammed	565:PUU:002
Laagriase Purdis	565:KON:001
Purdi mõisa moonakatemaja koht	565:MOM:001
Mõisa metsaülema maja	565:MOM:002
Kalmaste metsavahikoht	565:VKK:001
Paemurd Kasemetsas	565:PAM:001
Purdi mõisaaegne metsavahikoht	565:VKK:002
Mäo koolimajakoht	565:KOO:002
Kükita kõrtsikoht	565:KOR:003
Aniküla kõrtsikoht	565:KOR:004
Aniküla vesiveski koht	565:VEV:003
Väljaotsa metsavahikoht	565:VKK:008
Vodja metsavahikoht	565:VKK:009
Endine Mäo vallamaja	565:VAL:002
Purdi-Plaamani talitee	565:TAT:002
Korba viljakuivati	565:MOA:004
Kalmaste kiviauk	565:KIR:001
Tammiku talukoht	565:TAK:002
Uuetoa talukoht	565:TAK:003
Laane metsavahikoht	565:VKK:012
Opmanisaare allikas	565:ALL:002
Opmanisaare talu linaleoauk	565:LLA:001
Endine raudteetamm Sillaotsa külas	565:RTR:001
Mündi tamm mälestuskiviga	565:MAL:002
Mündi mõis	565:MOA:001
Sõjavaranduse kelder	565:KEL:001
Mündi paekarjääri paljand	565:PAM:003
Präama mõis	565:MOM:005
Präama metsavahikoht	565:VKK:010
Präama mõisa viinavabrik	565:MOA:002
Viraksaare elektrijaam	565:KEJ:001

Paide valla üldplaneering

Armunate puu Sargveres	565:HII:002
Sargvere mõisa viinavabrik	565:MOA:003
Sargvere muinasasula koht	565:MUA:001
Nurmsi pritsikuur	565:PRT:002
Endine Nurmsi koolimaja	565:KOO:003
Nurmsi saekaater	565:EST:002
Nurmsi päevõtuauk ja külaplats	565:PAM:004
Seinapalu turbavõtugaugud	565:TVK:002
Väike-Väljamägi Purdis	565:KON:005
Rabakooli taluase	565:TAK:007
Purdi mõisa puudeallee	565:MOA:006
Endine Valgma koolimaja	565:KOO:004
Vanamõisa moonakamaja	565:MOM:003
Vanamõisa lambalaut	565:MOM:004
Kõstrimaja ase Ojakülas	565:KOT:001
Esimese Anna vallamajakoh	565:VAL:001
Vähi metsavahikoht	565:VKK:003
Vana-Veski allikas	565:ALL:001
Vana-Veski vesiveski koht	565:VEV:002
Karude kruusakarjäär	565:KAR:001
Peerupuu metsavahikoht	565:VKK:004
Metsavendade mälestuskivi	565:MAL:001
Linsi (Lintsi) metsavahikoht	565:VKK:007
Tupe metsavahikoht	565:VKK:011
Maaraskusjõu mõõtmise koht	565:GDM:001
Leedu talukoht	565:TAK:004
Pikaküla mõisakoht	565:MOA:005
Räga paemurd	565:PAM:005
Kalmumäe kruusaaug	565:KAR:004
Tammemäe hiietammed	565:HII:003
Vana truup endisel Tartu-Tallinn maanteel	565:KIS:001
Kadunud Ussisoo järv	565:KON:004
Proobeni saekaater	565:EST:003
Pritsu talu tammed	565:HII:004
Liivamäe talu	565:TAK:005
Kaasiku talukoht Taga-Võõbus	565:TAK:006
Endine metskonna kontorihoone Peerupuul	565:MTS:001
Peerupuu saekaater	565:EST:001
Mustla-Nõmme kõrts-hobupostijaam	565:KOR:001
Luhi talu päevõtu kohad (Paemurru)	565:PAM:002

Paide valla üldplaneering

Pätsu tamm	565:HII:001
Mustla koolimaja koht	565:KOO:001
Kivikõrtsi koht	565:KOR:002
Turbavõtu koht Taga-Võõbus	565:TVK:001
Matsimäe kruusakarjäär	565:KAR:002
Vahesaare metsavahikoht	565:VKK:005
Paimetsa talukoht	565:TAK:001
Paimetsa talu kiviaed	565:AED:001
Pohlassaare rahaaugu mägi	565:KON:003
Uuerehe metsavahikoht	565:VKK:006
Rõamäe kruusakarjäär	565:KAR:003

Lisa 4. Paide vallas asuvate riigimaantee nimekiri (seisuga veebruar 2011)

Tee nr	Tee nimetus	Algus km	Lõpp km	Tee tüüp	Perspektiivne AKÕL (autot/ööpäevas)	Sanitaarkaitsevöönd (m)
2	TALLINN - TARTU - VÕRU - LUHAMAA	60,251	97,017	Põhimaantee	7000-12000	300
	sh 4-rajaline sõidutee	85,226	91,191			
5	PÄRNU - RAKVERE - SÕMERU	92,676	95,912	Põhimaantee	6000-8000	300
5	PÄRNU - RAKVERE - SÕMERU	95,912	96,763	Põhimaantee	4000	200
	sh 4-rajaline sõidutee	94,091	95,912			
25	MÄEKÜLA - KOERU - KAPU	0	5,59	Tugimaantee	1200	60
1504	MÄO I	0	2,196	Ramp või ühendustee	<1500	60
1505	MÄO II	0	0,767	Ramp või ühendustee	<1500	60
1506	VALGMA	0	0,977	Ramp või ühendustee	<1500	60
1507	VALGMA RING	0	0,052	Ramp või ühendustee	<1500	60
1590	TARBJA - LASPUTRE	0	0,394	Ramp või ühendustee	<1500	60
15156	ANNA - PEETRI - HUUKSI	0	3,28	Kõrvalmaantee	700	60
15159	MÄO - TARBJA - EIVERE - KORBA	0	13,815	Kõrvalmaantee	<1500	60
15165	ANNA - PURDI	0	3,01	Kõrvalmaantee	200	60
15175	PAIDE - MÜNDI - MÄEKÜLA	1,737	11,48	Kõrvalmaantee	700-1200	60
15176	PAIDE - NAHKMETSA	0,592	1,142	Kõrvalmaantee	2200	200
15176	PAIDE - NAHKMETSA	2,332	4,384	Kõrvalmaantee	<100	60
15177	VÕÕBU - MATSIMÄE - KÕRGEMÄE	0	6,475	Kõrvalmaantee	<100	60
15178	MÄO ABT TEE	0	0,078	Kõrvalmaantee	1000	60
15179	OTIKU - EIVERE	0	7,207	Kõrvalmaantee	<100	60
15180	SILLAOTSA - TARBJA	0	2,648	Kõrvalmaantee	1000	60
15181	KRIILEVÄLJA - KIRILA - MÜNDI	0	8,144	Kõrvalmaantee	<100	60
15217	TARBJA - KÜKITA	0	1,263	Kõrvalmaantee	<1500	60

Lisa 6. Paide vallas asuvate kohalike teede nimekiri (seisuga veebruar 2011)

Tee nr	Tee nimetus	Algus km	Lõpp km
5650001	MUSTLA-NÕMME-SAARNAKÕRVE-SAUEAUGU TEE	0	1,721
5650002	SAARNAKÕRVE TEE	0	2,31
5650004	EES-VÕÕBU TEE	0	3,385
5650009	PUIATU-OJAKÜLA TEE	0	3,12
5650010	ANNA-OJAKÜLA TEE	0	1,225
5650011	ANNA-OTIKU TEE	0	2,915
5650012	MUSTLA-NÕMME TEE	0	1,368
5650013	VILGAMETSA TEE	0	1,49
5650014	MUSTLA-VÕÕBU TEE	0	3,375
5650015	TAGA-VÕÕBU TEE	0	0,905
5650017	USSISOO -SÕMERU TEE	0	4,115
5650018	SÕMERU TEE	0	2,295
5650019	ANNA-SÕMERU TEE	0	1,715
5650020	ANNA-PURDI TEE	0	2,99
5650021	PÄÄSU TEE	0	1,17
5650022	KORBA TEE	0	1,825
5650023	KORBA-PURDI TEE	0	1,34
5650024	LEEDU TEE	0	2,465
5650025	PIKAKÜLA-EIVERE TEE	0	2,615
5650026	TARBJA-PIKAKÜLA TEE	0	3,68
5650027	LAANE TEE	0	0,695
5650028	TÄNJALA TEE	0	0,955
5650029	ARU TEE	0	1,37
5650030	KASESALU TEE	0	1,585
5650031	TAKKAMÄE TEE	0	2,7
5650032	MÄNNIKSAARE TEE	0	1,75
5650033	TORNIMÄE TEE	0	0,99
5650034	SEINAPALU TEE	0	1,317
5650035	VESKIARU TEE	0	1,475
5650037	NURMSI KÜLATEE	0	1,025
5650038	NURMSI-SARGVERE TEE	0	2,45
5650039	NURGA TEE	0	1,045
5650040	LENNUVÄLJA TEE	0	2,37
5650041	PÖLLU TÄNAV	0	0,46
5650042	SARGVERE-SUURPALU TEE	0	3,21
5650043	METSAVAHI TEE	0	0,645

Paide valla üldplaneering

5650044	SUURPALU KÜLATEE	0	0,865
5650045	PADULA TEE	0	1,88
5650046	VALGMA TEE	0	2,89
5650047	VODJA TEE	0	0,68
5650048	ANIKÜLA TEE	0	1,844
5650049	PUDIMÄE TEE	0	1,765
5650051	PÕLME TEE	0	0,7
5650054	JÄRVE TEE	0	0,38
5650055	JÕE TÄNAV	0	0,765
5650100	SÕNAJALA TEE	0	0,24
5650106	SAAREMÄE TEE	0	1,65
5650111	MASTI TEE	0	0,41
5650112	USSISOO TEE	0	0,225
5650115	VALGEMETSA TEE	0	0,985
5650116	RAIDMÄE TEE	0	0,82
5650118	PÕLLUÄÄRE TEE	0	0,6
5650120	MATSI TEE	0	0,445
5650126	MUSTLA-NÕMME-VANAMÕISA TEE	0	0,423
5650128	KUKULA TEE	0	0,38
5650132	SAEVESKI TEE	0	0,345
5650133	PARMU TEE	0	0,255
5650135	NÕMME TEE	0	0,745
5650139	SOOSERVA TEE	0	0,75
5650141	VIILU TEE	0	0,315
5650146	VALGU TEE	0	0,12
5650147	VÄLJAVAHE TEE	0	0,965
5650153	KORDONI TEE	0	0,11
5650157	SAE TEE	0	0,37
5650177	LUIGE TEE	0	0,6
5650179	UHMRI TEE	0	0,54
5650181	KRUUSIAUGU TEE	0	2,175
5650183	PIIBEMÄE TEE	0	0,16
5650186	LOODEVÄLJA TEE	0	0,46
5650188	TAGAVÄLJA TEE	0	1,73
5650194	KIRILA TEE	0	1,26
5650196	KRIILEVÄLJA MAAPARANDUSOBJEKTI TEE	0	1,76
5650197	JÕE TEE	0	0,85
5650198	KALDA TÄNAV	0	0,31
5650199	ALLIKA TÄNAV	0	1,74
5650201	LUHA TÄNAV	0	0,22

Paide valla üldplaneering

5650202	NURME TÄNAV	0	0,25
5650203	ORU TEE	0	1,715
5650208	VAHE TEE	0	0,312
5650210	RABAAÄRE TEE	0	1,055
5650212	SIPELGA TEE	0	0,24
5650213	VALGMA-VESKIARU TEE	0	1,1
5650214	VALGMA-MÄEKÜLA TEE	0	0,61
5650216	KOPLI TEE	0	0,105
5650217	PIIRI TEE	0	1,28
5650226	PUKI TEE	0	0,35
5650235	PÄRNA TÄNAV	0	0,25
5650236	PARGI TÄNAV	0	0,555
5650237	KASE TEE	0	0,305
5650243	PALU-TÄHTLA TEE	0	1,415
5650244	LAIKIVI TEE	0	1,4
5650245	LAO TEE	0	0,41
5650247	SUURPALU TEE	0	2,085
5650250	NIISUTUSE TEE	0	1,94
5650253	VIHMUTUSE TEE	0	2,385
5650254	ÜLEJÕE TEE	0	0,995
5650255	JÕETAGUSE TEE	0	1,475
5650256	MARJA TEE	0	0,545
5650257	PÕHJAKA TEE	0	1,06
5650258	PÕHJAKA-SARGVERE TEE	0	3,35
5650259	KARJA TEE	0	0,455
5650264	VALGMA-SARGVERE TEE	0	3,165
5650266	SAARE TEE	0	0,745
5650272	MÄO TEE	0	0,255
5650273	PÕLLUVEERE TEE	0	0,73
5650274	PARGIÄÄRE TEE	0	0,61
5650275	LAGEDA TEE	0	0,41
5650279	LASPUTRE TEE	0	1,025
5650280	HEINA TEE	0	1,255
5650292	MÕISA TEE	0	0,22
5650294	KOTKA TEE	0	0,17
5650295	TARBJA-MÄO TEE	0	2,345
5650299	JÕESAARE TEE	0	1,455
5650302	KAARLIMÕISA TEE	0	0,3
5650303	VÄLJA TEE	0	0,505
5650304	KAURITSA TEE	0	0,35

Paide valla üldplaneering

5650305	LÕOKESE TEE	0	0,12
5650306	LEEVIKESE TEE	0	0,165
5650307	SAARE TEE	0	0,465
5650308	SAAREOTSA TEE	0	0,08
5650309	SAARESERVA TEE	0	0,265
5650310	METO TEE	0	0,175
5650311	MESILASE RINGTEE	0	0,58
5650312	MESILASE TEE	0	0,175
5650313	KÜÜNISAARE TEE	0	0,375
5650314	KÜÜNISAARE TEE	0	0,17
5650317	NOORUSE TÄNAV	0	0,175
5650320	PAE TÄNAV	0	0,085
5650322	LAASI TEE	0	0,14
5650324	GARAAZI RINGTEE	0	0,16
5650325	JÄÄTMEJAAMA TEE	0	0,115
5650326	JÕE TEE	0	0,86
5650328	LAASI KÖNNITEE	0	0,17
5650329	TANKLA TEE	0	0,075
5650330	MÄNNIKU TEE	0	0,095
5650331	VÄLJAOTSA TEE	0	0,41
5650332	KRAAVIÄÄRE TEE	0	0,24
5650334	SAAREPERA TEE	0	0,105
	KÜKITA TEE	0	0,536
	NELJARISTI TEE	0	0,167
	PÕHJA-MÄO TEE	0	0,113
	MÄO TEE	0	0,858